Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
[БУРЯ]АДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной ...hээ гарана | № 197 (16720) | 1984 оной августын 28, вторник | Сэн 3 мүнгэн.

[ЯДЕ]РНА ЗЭБСЭГ ХЭРЭГСЭЛГҮЙ ЗОНОНУУДАЙ ТАЛААР УЛАСХООРОНДЫН [КО]НФЕРЕНЦИИН ХАНДАЛГАДА К. У. ЧЕРНЕНКЫН ҮГЭҺЭН ХАРЮУ

...апрельдэ Манчестер хотодо (Англи) ядерна [зэбсэг хэрэгс]элгүй зононуудай талаар уласхоорондын түрүү... [конфер]енци болоо һэн. Англиин, Голландиин, Ирлан[диин], Испаниин, ФРГ-гэй, мүн тэрэшэлэн США-гай, ...н Шэнэ Зеландиин нютагай өөрын захиргаата [органуу]д (муниципалитедүүдэй) 200-һаа дээшэ түлөөлэгшэд [хабаадa]һан байгаа. Тус конференци дээрэ баталан ...бэринүүд дотороо газар дэлхэй дээрэ амга... [ам]гайдал сахин хамгаалхын, ядерна дайнай аюулые [у]садхахын түлөө тэмсэлдэ хүсэлэл оролдолгонуу... ...хэ хэрэгтэй гээд конференцидэ хабаадагшад ...байгаа. Ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хизаарла... ...үй байдалые бэхижүүлхэ талаар шэглүүлэгдэһэн ...арга болодог туладань ядерна зононуудые ...дэмжэлгын хүдэлөөе үргэдхэхэ хэрэгтэй гээд ...hаналаа хэлэһэн байгаа.

...хотын мэр, конференциин секретарь байһан ...тон КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, ...вно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. У. ...рэ дээрэ бэшэг эльгээжэ, заагдаһан асуудал... [Сов]етскэ Союзай һанал бодолнуудые найруулхыень ... Ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдтэй гү, али газар ... тэдэнние байрлуулдаг бухы гүрэнүүдэй хүтэл... ...кимэрхүү бэшэгүүд эльгээгдэһэн байгаа.

[К.] У. Черненкын харюугай текст доро толилогдоно.

* * *

Хүндэтэ господин секретарь!

Бухы дэлхэй дээрэ ядерна дайнай аюул тушаа хүнүүдэй улам ехээр hанаагаа зободог, ядерна хосоролгын аюулhaa хүн түрэлтэниие абарха талаар эгээл эрид шууд ба яаралтай хэмжээнүүдые абаха шухала гэжэ ойлгодог болоhон тухай ядерна зэбсэг хэрэгсэлгүй зононуудай талаар муниципалитедүүдэй уласхоорондын түрүүшын конференци ба тэрээн дээрэ баталан абтаhан документнүүд гэршэлнэ. Хэдэн олон оронуудта муниципальна органуудай энэ асуудалые шиидхэдэг болоhониинь гайхамшагта, найдуулма баримта болоно. Өөhэдынгөө оронуудай эрхэтэдые ядерна hүйдхэлэй аюултай эбсүүлхэ хүсэлтэй правительствануудай политикые буруушаан, эгээл аюултай зэбсэг хэрэгсэлнүүдые үрдилдэн бүтээлгые болиюлха, амгалан тайбан байдалда ажаhууха хүсэл эрмэлзэл тухайгаа юрын хүнүүд бардаасатайгаар мэдүүлнэ.

Советскэ Союзай политикань танай хүдэлөөнэй hайн hайхан зорилгонуудтай гүйсэд тааруу байна. Түрүүлэн ядерна буу зэбсэг хэрэглэхэгүй гэhэн уялга СССР гансал өөрынгөө талаhaa абаhан байгаа. Иимэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхые, худалдажа абахые арсадаг, газар дайда дээрээ тэдэниие байлгадаггүй гүрэнүүд тушаа бидэ ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хэрэглэхэгүйбди гэжэ hануулха байнаб.

Ядерна зэбсэг хэрэгсэлтэй бусад оронуудай СССР-эй жэшээе дагаа hаань, уласхоорондын байдал хэды hуларха, гүрэнүүдэй хоорондохи этигэл найдал хэды бэхижэхэ байгааб гэжэ ойлгохонь хүшэр бэшэ.

Ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые эрид шууд хороожо, тэдэниие сүм усадхажа, ядерна аюулые огтолон усадхаха талаар хэмжээнүүдэй тодорхой программые Советскэ Союз найруулhан гээшэ.

Ядерна зэбсэг хэрэгсэлгүй зононуудые байгуулга болбол аюулгүй байдалые бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ шухала шэглэл болоно. Иимэ зононууд бүтэшэгүй юумэн бэшэ юм. Энэ шэглэлээр хэгдэhэн хүсэлэл оролдолгонуудай ашаар зарим дүнгүүд туйлагдажа эхилээ. Ядерна хара нүрөөhөө дэлхэйе сүлөөлэн, бүхы шэглэлнүүдээр эдэ хүсэлэл оролдолгонуудаа арьбадхаха хэрэгтэй.

Ядерна зэбсэг хэрэгсэлгүй зононуудые, тобшолон хэлэбэл, Хойто Европодо ба Балкануудта байгуулхын, Түбэй Европоhoo ядерна буу зэбсэгүүдые гаргуулхын, дундуур зайда хэрэглэгдэхэ ба тактическа ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдhээ Европые сүлөөлхын тула бусад социалис оронуудтай хамта Советскэ Союз эрид шууд тэмсэнэ.

Ядерна дайнай аюулые болиюлхын түлөө тэмсэлдэ оруулагдаhан ямаршье хубита удхатай ба шухала юм. Элдэб оронуудай муниципальна органуудай гаргадаг хүсэлэл оролдолгонуудые нэгэдүүлдэг танай хүдэлөөндэ амжалтануудые хүсэхэ байнаб.

Таниие хүндэлэгшэ К. ЧЕРНЕНКО.

СССР-эй ОБОРОНЫН МИНИСТЕРСТВЭДЭ

Хүсэнүүдэй тэнсүүриие эбдэхэ, СССР-тэ ба бусад социалис оронуудта орходоо сэрэгэй талаар булюу хүсэтэй болохо hэдэлгэнүүдээ американ засаг захиргаан орхиногүй. Энэ зорилгоор США-да шэнэ түхэл янзын добтолгын зэбсэг хэрэгсэлнүүд, тэрэ тоодо газар дээрэ, далайда ба агаарта байрлуулагдаха холын зайда хэрэглэгдэхэ далита ракетэнүүд шамдуу түргэнөөр бүтээгдэнэ.

Аюултай шэнэ шэглэлээр буу зэбсэг үрдилдэн бүтээлгые сарахые оролдон, холын зайда хэрэглэгдэхэ далита ракетэнүүдые хорихо тухай хэлсээ баталхые Советскэ Союз Америкын Холбоото Штадуудта нэгэнтэ бэшэ дурадхаhан байгаа. Харин американ засаг захиргаан энэ дурадхалые хүлеэн абаагүй байха юм. США-да иимэ түхэлэй ракетэнүүдэй бии болоо hаань, Советскэ Союз хойшолонгүйгөөр орхихогүй гэжэ hануулаашье hаань, США хэрэгсээнэгүй. США холын зайда хэрэглэгдэхэ далита ракетэнүүдые олоорнь бүтээжэ эхилэнхэй. 1983 оной декабрьhaa Баруун Европын зарим оронуудта газар дээрэ байрлуулагдаха иимэ ракетэнүүд тараан тодхогдоно.

Өөhэдынгөө аюулгүй байдалые. Варшавска Договорто хабаададаг бусад гүрэнүүдэй аюулгүй байдалые хангахын тула Советскэ Союз зохихо хэмжээнүүдые абаhан байна. Мүнөө үедэ СССР-тэ газар дээрэ байрлуулагдаха холын зайда хэрэглэгдэхэ далита ракетэнүүд амжалтатайгаар туршагдана.

Буу зэбсэгүүдые бодото дээрэнь хизаарлахын ба хороохын тула Советскэ Союз хэрэгтэй бүхы юумэ хэхэ юм. Харин хэрбээ сэрэгэй булюу хүсэтэй болохые оролдолгоёо США-гай засаг захиргаанай үргэлжэлүүлээ hаань, СССР-эй болон США-гай, Варшавска Договорой ба НАТО-гай хоорондохи хүсэнүүдэй тэнсүүриие эбдүүлхэгүйн тула Советскэ Союз харюугай хэмжээнүүдые саашадаашье абаха баатай болохо байна.

ЗАЛУУШУУЛ ТУХАЙ АНХАРАЛ ОРОЛДОЛГО

Августын 25-да Москвада профсоюзай эдэбхитэдэй суглаан болобо. «Партиин зүгhөө комсомолые хүтэлбэрилгые саашадань hайжаруулха ба залуушуулые коммунис ёhoop хүмүүжүүлгэдэ тэрэнэй үүргые дээшэлүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой үндэhөөр залуушуулай дунда үнгэргэгдэдэг хүдэлмэриие hайжаруулха талаар профсоюзай эмхинүүдэй зорилгонуудые зүбшэн хэлсэбэ.

ВЦСПС-эй секретарь Л. А. Землянникова элидхэл хэбэ.

Ургажа ябаа үетэниие хүмүүжүүлгэ хадаа партийна, гүрэнэй, бүгэдэ ниитын шухала хэрэг гэжэ парти тоолодог гээд суглаан дээрэ онсолон тэмдэглэгдэбэ. Залуушуул тухай анхарал оролдолго гаргаха гээшэ профсоюзуудай ажал ябуулгын гол шэглэлнүүдэй нэгэниинь юм. Залуушуулые коммунис ёhoop хүмүүжүүлхэ талаар тэдэнэр ехэ хүдэлмэри ябуулдаг, социалис мүрысөөндэ, үйлэдбэриие залан хүтэлэлгэдэ залуу ажалшадые хабаадуулдаг байна. Үйлэдбэриин бригадануудай эмхидхэл түгэс ажал хүдэлмэриин хүмүүжүүлхы арга боломжонуудые профсоюзай эмхинүүд бүри эдэбхитэйгээр хэрэглэхэ, hурган хүмүүжүүлэгшэдэй хүдэлөөе хүгжөөхэ, комсомол-залуушуулай коллективүүдэй хүдэлмэриие нарижуулан hайжаруулха уялгатай.

Залуушуулай бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахын, тэдэнэрэй мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхын тула хэрэгтэй эрхэ байдал байгуулха асуудалнуудта суглаанда хабаадагшад ехэ анхарал хандуулба. Юрэнхы эрдэмэй ба мэргэжэлэй hургуулиие хубилган шэнэлэлгые бэелүүлгэдэ профсоюзай эмхинүүдэй шухала үүргэ тэмдэглэгдэбэ.

Залуушуулда суртал бодолой ба арюун сэбэр ябадалай шанар шэнжэнүүдые бүрилдүүлэн хүмүүжүүлгэдэ профсоюзай эмхинүүд комсомолой комитедүүдтэй ба соёлой зургаануудтай хамта бүри эдэбхитэйгээр нүлөөлхэ, профсоюзай соёлой эмхинүүдэй материально-техническэ үндэhэ hуурииe бэхижүүлхэ зэргэтэй гээд суглаанда хабаадагшад онсолон тэмдэглэбэ.

Түгэсхэлдэ ВЦСПС-эй түрүүлэгшын орлогшо В. И. Прохоров үгэ хэлээ.

КПСС-эй ЦК-гай болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, хэдэ хэдэн министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд эдэбхитэдэй суглаанай хүдэлмэридэ хабаадалсаба.

(ТАСС).

АМЯАРЛАГДАН НИИДХҮҮЛЭГДЭБЭ

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. Августын 26. (ТАСС). Мүнөөдэр Москвагай сагаар 20 час 13 минутада хамтын ниидэлгын программын түгэсхэhэнэй hүүлээр «Прогресс-23» гэжэ ашаанай автомат онгосо «Салют-7»—«Союз Т-11» гэжэ жолоодогдодог комплексhoo амяарлагдан ниидхүүлэгдэбэ.

Хамтын ниидэлгын үедэ хараалагдаhан бүхы хүдэлмэри —ашаа буулгалга, станциин двигателиин нэгэдхэгдэмэл түхеэрэлгэдэ түлишэ эюулэлгэ сүм дүүргэгдэhэн байна. Ашаанай онгосын двигателиин туhаламжаар замбуулинай комплексын дабшаха зам хоёр дахин тодорхойлогдоо.

Леонид Кизим, Бладимир Соловьев ба Олег Атьков «Салют-7» станци дээрэ 200 үдэр хүдэлжэ байна.

Мүнөөдэр программын ёhoop медицинскэ шэнжэлэлгэнүүд ба геофизическэ туршалганууд үнгэргэгдэбэ.

Жолоодогдодог комплексын ба ашаанай автомат онгосын түхеэрэлгэнүүд hаадгүй hайнаар хүдэлнэ. Космонавтнуудай бэенүүд hайн.

[ХУРАЛДА]Э БҮХЭНДЭ—ЭЛБЭГ ТЭЖЭЭЛ

[СИЛ]ОС ДАРАГДАНА

...түйтэи уларилтай ...й районой «Селенгарский» совхо... ...рнүүдтэ силос ...ба. Шэмэ ша... ...тэжээл ехээр бэ... ...хын тула эртээн... ...жшейнүүдээ сэ... ...үгэс оньhожоруу... ...иено байгуулhан ...гөөр «Северный» ...гаран тонно, ...совхоздо 500 шахуу тонно силос дарагдаа. hаядаа «Тыйский», «Эстония» совхозуудта силос дарахаар бэлдэнэд. Мүн ажахынуудта шефскэ туhаламжа үзүүлдэг предприяти, эмхинүүд набшаhата тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлhээр. Тодорхойлбол, тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри эндэхи ажахынуудта түлэг дундаа ябуулагдана.

А. ЕФРЕМОВ.

ХАХАДААР ҮЛҮҮЛХЭНЬ

...й саада тээ Ви... ...тинзверопромхозой ...ушад морин косил... ...хажуургшадай тус... ...ргуулаад, «Еитим... ...до үбhэ тэжээл ...үгэhэн юм. Тэ... ...хойшо ангуушад ...үбhэ сабшажа ...ажахыда тушаадаг ...нохой. Нёдондо ...1800 центнер үб... ...а, хараалагдаhан ...р дахин үлүүл... ...нэ жэлдэ ангууша... ...ндондиной тайгада байрлаад, элбэг ногоотой участогуудтань томо hуринүүдые бодхооно. hүүлэй дүнгөөр эдэнэр 600 центнер үбhэ суглуулжа сомоод байнхай.

Ангуушадhaa бүридэhэн үбhэшэдэй звеное хүтэлбэрилэгшэ Намдак Молонович Цыреновэй мэдүүлhэнэй ёhoop, тэдэнэр бүхыдөө 2000 центнер үбhэ hурилжэ тушаахаар хараална гэхэ гү, али даабаряа хоёр хахад дахинаар үлүүлхэ зорилготой ажалланад.

Л. ГОНЧИКДОРЖИЕВ.

1984-1985 ОНУУДАЙ ҮБЭЛЭЙ ҮЕДЭ РЕСПУБЛИКЫН ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ
СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд урда абаhан социалис уялгаяа бэелүүлэн, мал ажалай продуктнүүдые үйлэдбэрилгэ ба гүрэндэ худалдалгые зарим тэды дээшэлүүлhэн байна. Колхоз, совхозуудта ниитын адууhа малай тоо толгой олошоруулагдаа.

Мухар-Шэбэрэй, Түнхэнэй, Хяагтын, Хориин районуудай малшад малай үбэлжэлгые hайн үрэ дүнгүүдтэйгээр үнгэргөө.

1983—1984 онуудай үбэлэй үедэ мал ажалай продуктнүүдые үйлэдбэрилгэ ба гүрэндэ худалдалгые дээшэлүүлхын түлөө дэлгэрhэн Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ үндэр дүнгүүдые туйлаhандаа республикамнай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаhан байна.

Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз, «Эрдэм» совхоз, Улаан-Үдын районой «Маяк» колхоз, «Никольский» совхоз, Бэшүүрэй, Түнхэнэй совхозууд мүн лэ КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотада хүртөө.

Эдэнэрэй туйлаhан амжалта ажахы бүхэнэй бэелүүлхэ ехэ арга шадалыень, бэелүүлэгдээгүй арга боломжонуудыень гэршэлэн харуулаа.

Эдэ бүгэдые гүйсэд бэелүүлхын тулада ерэхэ намарай, үбэлэй үенүүдтэ ажалай бүхы участогууд дээрэ хүдэлмэриин эршэ шангадхаха, эмхидхэл болон журам байгуулха, мал ажалай хүдэлмэришэн бүхэниие социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха ёhотой. Ажахы бүхэндэ, бүхы hү hаалиин фермэнүүдтэ найдамтай тэжээл нөөсэлхэ, тэрэнээ гамтайгаар гаргашалжа, малайнгаа ашаг шэмыень нэмээхэ, гарзыень хороохо хэрэгтэй.

Адуу малаа гарзалуулхагүйн тула бүхы ажахынууд эмшэлгэ тэбэрүүлгын пунктнүүдые байгуулжа, тэндээ муу үбшэн, үлбэр малаа суглуулаад, hайн харууhанда табиха шухала.

Зооветеринарна мэргэжэлтэд түсөөр хараалагдаhан бүхы ветеринарно-hэргылэмжын хэмжээ ябуулгануудые саг соонь, hайн шанартайгаар үнгэргэхөөр хараална. Адуу малайнгаа тоо толгойе олошоруулхын тула үбэлэй үедэ 70 мянган тугал, 700 мянган хурьган ба 75 мянган поршоонхо абахын түлөө оролдохобди.

Мал ажалай фермэнүүдые ажахын тоосоондо, бригадна подрядай гуримда, поточно цеховой технологидо, ажахы хоорондын хамжаанда, апмалта, арьбалалтын гуримда гүйсэд оруулжа, мал ажалай продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха ёhотойбди.

Ажалай үндэр сэгнэлтэдэ харюу болгон, республикын мал ажалай хүдэлмэрилэгшэд 1984—1985 онуудай үбэлэй үедэ нёдондоной үбэлжэлгын үеынхидэ орходоо мяха үйлэдбэрилгые 7, hү — 6, үндэгэ 5 процентээр дээшэлүүлжэ, эдэ продукцинуудые гүрэндэ худалдалгые дээшэлүүлхээр уялга абабабди.

Энэ талаар сентябрь hараhаа хожомдуулангүйгөөр адууhа малайнгаа байрануудые үбэлжэлгэдэнь бэлдэлгые, тэжээл бэйлуулдаг цехүүдые бэлэн болголгые дүүргэхэбди. Бүхы тэжээл 515 цехүүдтэ бэйлуулагдан бэлэдхэгдэхэ гэхэ гү, али нёдондонойхидо орходоо 25 процентээр дээшэлхэ байна. Эhээгдэhэн тэжээл, хэмэл hүн ехээр бэлэдхэгдэхээр, тэжээлдэ витаминтай белково, минеральна зүйлнүүд нэмээгдэхээр хараалагдана.

Зунай бэлшээриин хаhые зүбөөр хэрэглэн, адууhа малаа намарай үедэ hайнаар таргалуулхабди. Үбэлэй hаранuудта хаа хаанагүй малаа шахан таргалуулжа, 40 мянган толгой залуу эбэртэ бодо малые бэлдэжэ, гүрэндэ тушаахадаа толгой бүриин шэгнүүрые дунда зэргээр 350 килограммhaa доошо бэшэ, 55 мянган гахайн толгой бүриин шэгнүүрые дунда зэргээр 100 килограммда хүргэхөөр хараалнабди.

Ниитын малай үбэлжэлгые эмхитэй hайнаар үнгэргэхэ, үбэлэй үедэ мал ажалай продуктнүүдые үйлэдбэрилгые, гүрэндэ худалдалгые дээшэлүүлхэ талаар абаhан социалис уялгануудаа дүүргэхын түлөө фермэнүүдэй, отаранuудай, гүүртэнүүдэй болон малшадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ болонобди.

(Энэ уялга августын 24-дэ болоhон республикын партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан дээрэ баталагдан абтаа).

[ТАР]ЯА ЮУ [Х]УЛААБ?

...байhан таряа ху... ...гарайн районой ...хэр зэргэ бэл... ...эдэ үдэрнүүдтэ ...үзэгдэбэ.
...овощхоз» нэгэ... ...жба» совхоз хамта ...гектар таряа ху... ...Теэд эндэ тоо... ...10 комбайнуудай ...ргааниинь заhаба... ...рэтэй. Шэнэ ма... ...орна мастерской, ...н депо хэдыдэхи ...гдажа байбашье, ...дан зандаа. Хүсэд ...үй харшын дунда ...о комбайн дар... ...аршын хаягаар, ...ше хайша хэрэг ха... ...б техникэ дүүрэн, ...хада хабарай та... ...рэхэдэ асарhан се... ...бии. Тэдэнь арил... ...ыхи гуримгүйгөөр ... Эзэгүй хэбтүү... ...рэhээ элдэб зүй... ...хэрэгсэлнүүдынь ...ой.
...ахамад инженер ...руевhaa яахадаа ...сэнгэй техникэдэ ...хандана гээшэбта ...ада, хүсэ хүрэгдэ... ...гээд лэ гараа дэл... ...Комбайнуудые за... ...улаан байра үгы ...г бараад үбэлдөө, ...аа техникэ заhа... ...үй, харин hүүлэйл ...заhабарилагдажа ...үндэ иимэ орой ...хниксээ заhабари... ...аба гээшэбта?—гэ... ...инженерhээ асуу... ...игэжэ хөөрэнэ:
...ой частьнуудай үгы ...иимэ юумэн бо... ...Арбан комбайнуу... ...инь таряа хуряал... ...абаадаха. Харин

ҮШӨӨЛ УНЖАГАЙРҺААР

СКД-5 түхэлэй нэгэ комбайниие заhабарилжа шадахагүйбди.

—Танай дурдаhан запасной частьнууд Сельхозтехникэ нэгэдэлэй складта хододоо бии байгаал даа. Тэдэниие мүнөө асараад лэ заhабарилжа байна бэшэ гүт. Эртээнhээ энээн тухай hанаашалхаяа яаhан зомта, — гэжэ районой хүдөө ажахын управлениин ахамад агроном М. В. Аханянов хөөрэлдөөндэ оролсобо.

— Районой Сельхозтехникэ нэгэдэлhээ манай ажахыда техническэ хангалга бэелүүлхэ талаар томилогдоhон технолог Б. Б. Бадлуев бултыень мэдэхэ байгаа юм. Теэд запчастьнууд үгыл hэн даа, — гэжэ В. Б. Раднагуруев бэеэ сагааруулна.

Заhабарилагдажа байhан комбайнуудые ошожо харахада олонхидонь хэгдэхэ юумэн үшөөл ехэ. Ф. Пахомовой заhабарилжа байhан комбайнда таряа сохихо түхеэрэлгэнүүдынь болоод үшөө хэдэн хэрэгсэлнүүдынь дутуу. Комбайнерынь үбшэлhэн дээрэhээ үгы. Хажуудань двигательгүй комбайн мүн лэ эзэгүй дархайна.

Эндэ хүрэжэ ерэhэн ажахын ахамад агроном В. Н. Гаськов дирекциин гаргаhан захиралтын ёhoop бүхы комбайнуудые үглөөдэр бултыень хүдэлгэжэ үзэхэ ёhотойб гэжэ шангарна.

Совхозой тарьянай тоог дээрэ ябахада шэнэ ургаса буулгахые хүлеэжэ байhан шэнжэгүй. КЗС-10Б түхэлэй түхеэрэлгэнь бэлэн болгогдоогүй дээрэhээ тарьяа хатаахань бэрхэтэй. Тарьянай үрэhэ сэбэрлэхэ машинанууд шалгагдажа үзэгдөөгүй Мүнөө жэлдэ тодхогдоhон томо гэгшын шэгнүүр ашаглалгада үгтэхөөр бэлэн болгогдоогүй. Тарьяа хадагалха складууд үсөөн.

— Бидэ арайл гэжэ үрэhэ хүрэнгынгөөл тарьяа хушалтатай газарта байлгадаг гээшэбди. Теэд энэшье складаймнай орой соорхой, бороо саhан орожол байдаг юм, — гээд тоогые даагша Е.М. Гриб голхоронгёор хөөрэнэ. —Жэл бүрил шэнэ склад бариха мүнгэ таңган үгы гэлсэгшэ.

— Нээрээшье манда шэнэ склад бариха фонд үгтэдэггүй, — гэжэ ахамад агроном лаблана. —Тоогнай Үдын эрьедэ ха юм. Байгаали хамгаалха хуулиин ёhoop эндэ баригдахагүй байгаа.

Хэды шэнээн хүсэл оролдолго гаргажа ургуулагдаhан ургасаяа hайнаар хадагалха, үрэhэ хүрэнгэеэ hайн шанартайгаар бэлэдхэхэ арга боломжо олгохоор түхеэрэлгэ hайнтай ажахын тоог ондоо тээшье hаань барихаар саг совхозойхидто хүрэжэ ерээ бэшэ гү?

Эрхирэгэй совхозой Асагадай отделениин тоог дээрэхи ЗАВ-10 түхэлэй түхеэрэлгэ бэлэн болгогдобошье, хүсэтэ трансформаторай табигдаагүй дээрэhээ хүдэлгэгдэхэ аргагүй байна. Энэ ушарые мэдэжэ байгаашье hаа, РЭС-эй хүтэлбэрилэгшэдэй районойнгоо түб hууринда асарагдаhан трансформатор эндэ асаржа тодхохоёо яарадаггүйнь гайхалтай. Энээнhээ боложо, электрын хүсэ дамжуулха бэшэ түхеэрэлгэнүүд заhагданагүй.

Онохойн совхоздо тоог дээрэ ороhон тарьяае хатааха арга боломжо үгы. Ушар юуб гэхэдэ, эндэхи КЗС-10Б түхэлэй түхеэрэлгын топко заhабарилагдаагүй. Мүнөөшье хүрэтэр хэрэгтэй болохо тусхай хирпиисэ, бэшэ түхеэрэлгэнүүдынь олдоогүй. Энээниие заhабарилха хүнүүдшье үгы.

Хүсэ ехэтэй ЗАВ-20 түхэлэй түхеэрэлгэ ороохо сортлон арилгадаг машинын үгы дээрэhээ хоёрдохи жэлээ хүдэлгэгдэнэгүй.

— Эдэ бүхы дутагдалнууд тухай районой Сельхозтехникэ нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэд бултадаа мэдэхэ юм, — гээд совхозой ахамад инженер М. С. Воробьев мэдүүлнэ.

Совхоздо 20 комбайн тоологдоно, тэдэнэй 18-ниинь бэлэн болгогдонхой, хоёрынь хүн зоной дуталдаhан дээрэhээ бэлэн болгогдоогүй. Тарьяа хуряалгын үедэ хэрэгтэй болохо запасной двигательнүүд, вариатор, коробконууд бэлэдхэгдээгүй гэжэ элирнэ.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо ахамад агроном В. Н. Чимитовтэй уулзахадамнай, тэрэ иигэжэ хөөрэбэ:

— Манай ажахыда хамтын подрядай гуримаар хүдэлдэг Ч-Б. Самьяевай звено тарьян ажал эрхилдэг юм. Звеногой механизаторнууд комбайнуудаа заhабарилна. Ондоо хүдэлмэридэ тэдэниие хабаадуулагшагүйбди.

Колхозой МТМ-эйн хашаа соо хоёр шэнэ комбайн хабсаргагдахаар табигданхай. Гэбэшье, нэгэниинь эзэнгүй гэжэ элирнэ.

—Бидэ 11 комбайнтайбди, тэдэнэй долоониинь бэлэн болгогдонхой, —гээд колхозой ахамад инженер Г. Д. Доржиев хөөрөөгөө эхилбэ.

Теэд тэдэнэймнай 4-ниинь лэ эзэтэй юм?! Бэлэн болгогдоhон комбайнуудаа эзэдынь өөhэдынгөө газаа абаашажа табяа. Арадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдкомой шиидхэбэриин ёhoop Элхиин авто-заhабарилгын заводhoo механизаторнууд манда эльгээгдэхэ ёhотой юм. Гансал нүхэр Коренев ерэнхэй. Бэшэниинь үгы. Колхоздомнай комбайнераар хүдэлхэ зоной дуталдадаг дээрэhээ жэл бүри тарьягаа хуряахадаа ядалдадаг гээшэбди. Залуушуул колхоздомнай тородоггүй. Тиимэhээ комбайнернуудые бэлдэхэ аргагүйбди.

Бэшэ хоёр комбаинуудайнгаа хэзээ бэлэн болгогдохыень ахамад инженер хэлэжэ шаданагүй.

Мантай ябалсаhан районой хүдөө ажахын управлениин инженер П. М. Гавриловай бэлэн болгогдоо гэжэ тоологдоhон комбайнуудынь заажа, нүхэ hүбыень хэзээ бүтүүлхэ гээшэбта гэжэ асуухадань, нүхэр Г-Д. Доржиевынь хүдэлжэ эхилхэдэнь лэ хэгдэнэ бээзэ даа гээд убайгүйгөөр харюусаха юм. Тарьяа хуряалгын үедэ хэрэглэгдэхэ түлишэ асарагдабашье, дизельнэ тоhон дуталдана. Тэрэниие нэгэ-нэгэ торхоор зөөжэ, хаана барахабши даа.

Колхозой тоог дээрэ хүрэжэ ерэхэдэ, үни хада асфальтаар хушагдаhан талмайнь хаа хаанагүй түгдэршэнхэй, анхандаа ороохо тарьяа хадагалдаг гурбан сарайнь оройгүй.

— Шэнэ ургасынгаа талха тарьяа хаана хадагалха зон гээшэбта? — гэжэ асуухада, тоогые мүнөө үедэ даажа байhан Н. Т. Чимитов тээ саанахана баригданхай үшөө нэгэ склад харуулна. Теэд тэндэнь нёдондо жэлэй тарьянай үлөөдэhэнhөө сэбэрлэгдээгүй, нэгэ булангань холимол тэжээл хадагалагданхай. hая ороhон бороогой уhан ханаарнь нэбтэрэнхэй. Малайнгаа тэжээл зөөжэ дууhаhaap лэ энэ складаа бэлэн болгохобди, дезинфекци хэхэдэ, сагаадахада мүнөөшни бараг даа гэжэ тоогые даагша мандa ойлгуулхые хүсэнэ.

— Энэ сарайнуудтнай тэрэ үедэ толёор хушагданхай байгаа ха юм, шэнэлхэдэтнай яанаб?—гэжэ hонирхобобди.

— Ахамад агроном энэшни хуушараа, ямаршье аша үрэ гарахаяа болёо,— гээд урдаа оруулнагүй.

Тоог дээрэ тодхогдоhон КЗС-10Б түхэлэй түхеэрэлгын тарьяа хатаадаг барабан доошоо hуушанхай. Теэд тэрэниие дээшэнь үргэжэ гагнаха хүдэлмэри хэгдээгүй. Тарьяа сэбэрлэхэ 5 машинануудай 2-ынь бэлэн бэшэ. Тоог дээрэхи электропроводкануудые, бусад хэрэгсэлнүүдые РЭС-эй хүдэлмэрилэгшэд ханамжатайгаар шалгаагүй. Эдэ бүхы дутуу дунданuудые усадхахын тула колхозой правлениин, инженерно-техническэ мэргэжэлтэдэй зүгhөө саг болзортоо хэмжээ абтаагүйнь харамтай.

XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Ташалан hууринда тодхогдоhон КЗС-10 түхэлэй түхеэрэлгын тарьяа сэбэрлэхэ машинань заhабарилагдаагүй, Мухар-Тала hууриндахи иимэл түхеэрэлгын топко заhабарилагдаагүй дээрэhээ тарьяа хатааха аргагүй. Мухар-Таладахи тоогые даагша А. Ф. Димовэй хүтэлбэри доро эндэхи хүдэлмэри яндайса бүтээгдэдэг байбал, Ташаландахи тоог дээрэ складуудай оройнуудынь соорхой. Заримандань нёдондоной тарьянай үлэгдэлнүүд шорой шохойтой худхалдашанхай, сэбэрлэгдээгүй. Тарьяа буулгаха талмайнууд түгдэршэнхэй. эндэхи томо шэгнүүр мүн лэ бэлэн болгогдоогүй байха юм.

Тиигэжэ мүнөө район дотор тоологдодог 107 комбайнай 13-ниинь, 65 жаткануудай 9-ниинь, тарьяа сэбэрлэдэг, хатаадаг 9 КЗС, ЗАВ түхэлэй түхеэрэлгэнүүдэй нэгэниинь лэ бэлэн болгогдонхой. Гэхэтэй хамта район дотор тарьяа хуряалгын hайн бэлэдхэлтэйгээр угтажа байhан ажахынуудшье бии. Тэдэнэй тоодо Хүрбын ОПХ-е тоолоходо болоно. Энэ ажахын комбайнууд булта бэлэн болгогдожо табигданхай. Комбайн бүхэнэй нүхэ hүбэ hайса бүтүүлэгдэнхэй, hүниин гэрэл, түймэрhөө hэргылхэ хэрэгсэлнүүд бэлдэгдэнхэй. Дүршэлтэй механизаторнууд А. В. Белых, Н. Т. Солдатов, М. И. Белых гэгшэд комбайнуудаа бүри эртэ хабар заhабарилаа юм. Үнинэй механизатор В. И. Боробьев 1977 ондо абаhан «Колос» түхэлэй комбайнаа жэншэдгүйгөөр түхеэрээ.

Ажахын тоог дээрэ ерэхэдэ, эндэ ажалдаа харюусалгатай хүнүүд хүдэлнэ гэжэ абаhаар тухайлхаар. Энэ жэлдэ тоог шэнээр түхеэрэгдэнхэй. Тарьяа буулгаха талмайнууд үргэдхэгдэжэ сэбэрлэгдээтэй. Тарьяа хадагалха типовой склад баригданхай, тарьяа сортоорнь илган хубаарилха халхабшанууд бии. Тоог дээрэ хүдэлгэгдэхэ машинанууд булта заhабарилагданхай. Мүн «Гигант» колхоздошье техникэ болоод тоогынь hайнаар бэлдэгдээ.

Дурдагдаhан ажахынуудай дүй дүршэл районой колхоз, совхозуудта үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэгүй.

Загарайн райондо мянга гаран гектарта хартаабха, овощ таригданхай. Энэ ушарhaa мүн лэ хартаабха, овощ хадагалха газарнууд, хартаабха хуряаха комбайнууд шалгагдаа. Райондохи хартаабха хуряаха 19 комбайнуудай 7-ниинь заhабарилагдаагүй гэжэ элирүүлэгдээ. Энэ талаар XXI партсъездын, К. Марксын нэрэмжэтэ колхозуудай, «Дружба», совхозой, Тайлсын ажахын мэргэжэлтэд тус техникэдэ анхаралаа хандуулаадүй байhaap. Районой ажахынуудта хартаабха хадагалха складууд бэлэдхэгдээгүй. Жэшээнь, доро газарта баригдаhан дээрэhээ Эрхирэгэй совхозой Хуушан-Онохой hууриндахи хартаабхын хранилищида уhан дороhоонь гарашанхай, хартаабха хадагалдаг хуушан газартань мал байлгаhан, сэбэрлэгдээгүй.

Тус совхоз «Бурятплодоовощхоз» нэгэдэлдэ ородог hэн тула жэл бүхэндэ зуу гаран гектарта хартаабха hуулгадаг юм. Теэд ургасаяа hайнаар хадагалжа шададаггүй дээрэhээ жэл бүхэндэ 2400—2500 центнер хартаабхын үрэhэ хүрэнгэ ондоо тээhээ асарха ушартай болодог. Тиин энэ хэрэгтэ 60 гаран мянган түхэриг жэл бүри гаргашалагдана. Хартаабха бэлэдхэхын, асархын тула олон хүн зон, транспорт элсүүлэгдэнэ.

Үнэгэтэй hууринда 2500 тонно овощ хадагалха складай барилга саг болзор соогоо дүүргэгдэхэ ёhотой. Шалгалтын үедэ эндэ оройдоол 11 хүн хүдэлжэ байгаа. Үшөө энэ барилгада хабаадуулагдаха ёhотой 10 хүн «Бурятцелинстрой» трестын 933-дахи ПМК-haa ябуулагдаагүй байhaap. Тарьяа хуряалгын техникые, тарьяа, овощ хадагалха складуудые саг болзор соонь заhабарилхын тула шиидхэхы хэмжээнүүд Загарайн РАПО-гой зүгhөө абтаагүй. КПСС-эй райком, ажалшадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдком агропромышленна нэгэдэлэй, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ, мэргэжэлтэдтэ шанга эрилтэ табяагүй байhaap.

Ц-Д. ЦЫРЕНОВ,
арадай хинаптын Загарайн районно комитедэй түрүүлэгшэ,
С. ГУРОВ,
Загарайн районой «Вперед» газетын таhагые даагша,
С. РИНЧИНОВ,
манай корр.

ШЭНЭ ЗОРИЛГОНУУДТАЙ ЗОХИЛДУУЛАН...

МАРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКЭ һуралсал

Совет хүнүүдые хүмүүжүүлгэ, тэдэнэй марксистско-ленинскэ, научна үзэл бодолые бүридүүлгэ хадаа партиин үзэл-сурталай бүхы хүдэлмэриин гол шухала зорилго болодог. КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй тэмдэглэһэнэй ёһоор, марксистско-ленинскэ үзэл бодол коммунистнуудые социальна үйлэ хэрэгүүдые өөрынгөө ухаагаар ойлгохо, мүнөөдэрэйнгөө зорилгонуудые эсэсэй хараа шугамтай тааруулжа шадаха, харша үзэл суртал ндхадаг эсэргүү тала баригшадтай үндэһэ баримтатайгаар тэмсэхэ арга боломжонуудые үгэнэ.

Научна үзэл бодолой бүридэлгэдэ коммунистнууд, партийна бэшэ эдэбхитэд болон бүхы ажалшадта партийна һуралсал ехэ үүргэтэй. «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдэй ёһоор партийна һуралсалые саашадань нарижуулан һайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые дүүргэн, манай районой парткомууд, партийна эхин организацинууд коммунистнуудай партийна һуралсалай аша үрые улам дээшэлүүлхэ талаар горитой хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлээ.

1983—1984 онуудай һуралсалай жэлдэ партийна политическэ гэгээрэлэй—71, экономическа һуралсалай —74 ба комсомолой 25 һургуули хүдэлжэ гараа. Партийна, комсомолой болон экономическа һургуулинуудай һуралсалай жэл КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлгын эрхэ байдалда үнгэрһэн байна.

Пропагандистнуудаар теоретическэ талаараа һайн бэлэдхэлтэй, ехэ дүй дүршэлтэй коммунистнууд табигдаһан юм. «Коммунизм» колхозой пропагандист, А. А. Гусляков «СССР-эй Эдеэ хоолой программа» гэһэн курсаар хэшээлнүүдээ удха һайнтайгаар, һонирхолтойгоор үнгэргэдэг байгаа. Анатолий Алексеевич Гусляков залуу пропагандист юм, тиигэбэшье бэрхэ, оролдосо ехэтэй хүн. Политическэ һуралсал хадаа ажалай болон нийтын эдэбхие дэбжүүлгэдэ ехэ үүргэ дүүргэнэ. Шагнагшадай дунда колхозой үйлэдбэриин олон түрүүшүүл бии. Тэрэ тоодо механизатор В. А. Филатов, түрүү хонишон Н. Н. Миронов, тракторна бригадын бригадир И. К. Екимов болон бусад ороно.

Партийна һуралсалай үедэ уласхоорондын асуудалнуудые шэнжэлгэдэ горитой анхарал хандуулагдадаг байгаа. Энэ талаар «Ленинский путь» газетын редакциин ба типографиин партийна организациин пропагандист П. Г. Мурзин элдэб онол аргануудые хэрэглэн, һурагшадайнгаа урда зорюута хүшэршэг асуудалнуудые табижа, тэдэнэй ухаан бодолые гүйлгэдэг, һанамжануудыень абадаг байна.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организацида пропагандистаар Т. Д. Варфоломеев хүдэлдэг. Тэрэ «СССР-эй гадаадын болон дотоодын политикын шухала асуудалнууд» гэһэн курса заадаг. Пропагандист үзэжэ байһан темэеэ ажабайдалтай холбоотойгоор шудалдаг, нэн түрүүн өөһэдынь коллективэй байдалһаа жэшээнүүдые абадаг байха юм. Ажалай журам гүнзэгыгөөр һайжаруулха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые нэмэжэ хямдаруулха, эд зөөри алмалга тухай дэлгэрэнгы хөөрэлдөөн хэшээлнүүд дээрэ болодог байгаа. Жэшээнь, механизаторнуудай, жолоошодой ба бусад хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай дүнгүүд харагдажа үзэгдэһэн байна. Жэлэй туршада хэды дахин ажалда гарааб, хэды үдэрэй туршада ажалһаа гээгдэһэн ушарнууд үзэгдөөб, түлиишэ ямараар гаргашалагданаб гэхэ мэтэ асуудалнууд шэнжэлэгдэһэн юм. Жэшээлхэдэ, тон адли эрхэ байдалтай байһан хоёр МТФ-гэй һаалишад ондо ондоо дүнгүүдые юундэ туйланаб гэһэн асуудалдашье харюу үгтэжэ, хэшээлээ һонирхолтой болгодог, ажабайдалтай холбодог гуримтай.

Даалгагдаһан хэрэгтээ эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг. теоретическэ мэдэсээ улам үргэдхэжэ байдаг пропагандистнуудай дундаһаа Т. Д. Варфоломеев, Н. Г. Черных, Р. А. Братенькова, С. Ц. Доржиева, Г. Г. Цыдыпов, И. В. Симонова, В. Б. Содномова болон бусадые нэрлэмээр.

Гэхэтэй хамта партийна һуралсалые эмхидхэлгэдэ горитой дутагдалнууд бии гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Зарим хэшээлнүүд хүнэй бодолдо нүлөө үгэдэггүй, хүдэлмэрилшэдэй политическэ, ажалай эдэбхиие дэбжээхэ хэрэгтэ туһа нэмэри үгэдэггүй шахуу. Бидэ, коммунистнуудай, марксистско-ленинскэ бэлэдхэлые улам дээшэлүүлхынгээ хажуугаар, партийнабэшэ эдэбхитэдые хэшээлдээ шудалһан, үзэһэн юумэеэ ажабайдал дээрээ хэрэглэжэ шадаха болгохо ёһотойбди.

Мүнөө партийна һуралсалай урдахи зорилгонуудые КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр тодорхойлхо хэрэгтэй. Политическэ үргэн хараа бодолтой, гүнзэгыгөөр бодомжолдог хүнүүд лэ мүнөөдэрэй орёо байдалда залан сэхэ, партиин зааһан харгыһаа хазагайрангүй ябадаг, түсэбтэ даабаринуудаа дүүргэхые эдэбхитэйгээр эрмэлзэдэг байна бшуу.

КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдтэ үндэһэлэн, олониитын экономическа һуралсалые эрид һайжаруулха, хэшээлнүүдэйнь шанарые дээшэлүүлхэ шухала. Үнгэрһэн һуралсалай жэлдэ манай район соо экономическа һургуулинуудта 300 шахуу шагнагшад мэргэжэлээ дээшэлүүлһэн байна. Тэдэнэй 2551 хүниинь хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд болоно. Коммунис ажалай— 47, тодорхой экономикын 26 һургуули, экономическа нэгэ семинар хүдэлжэ гараа.

Ажалша коллективүүдтэ экономическа һуралсал үйлэдбэриин ашаг үрые, шанарые дээшэлүүлхэ зорилготой байгаа. Жэшээнь, «Искра» колхозойхид бүхы хүсэл эрмэлзэлээ СССР-эй Эдеэ хоолой программые бэелүүлгэдэ элсүүлжэ байнхай. Энэ ажахын коллектив гүрэндэ хүдөө ажалай продукци тушаалгаар түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэв. Хабарай тарилгын хүдэлмэри хараалагдаһан болзортоо, амжалтатайгаар түгэсэһэн байна.

Үндэр үрэ дүн туйлалгада эмхидхэлэй, ажахын болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэрине нэгэдүүлэн ябуулха гээшэ ехэ аша туһатай. Колхозой партбюро марксистско-ленинскэ һуралсалай асуудалнуудта үдэр бүриин анхарал хандуулжа байдаг юм. Экономическа һуралсалай хэшээлнүүдтэ (пропагандист А. Л. Болонев) ажалай журам һайжаруулха, хамтын подрядта орохо тухай гүнзэгы хөөрэлдөөнүүд болоо һэн. Шагнагшад түрүү ажахынуудай дүй дүршэлтэй танилсаһан, хамтын подрядта орохо талаар өөһэдынгөө арга боломжонуудые хаража үзэһэн байна.

Гэхэтэй хамта кадрнуудые бэлдэхэ хэрэгтэ үшөөл дутуу дунданууд ушарһаар. КПСС-эй ЦК-гай июниин ((1983 он) Пленумэй тогтоолнуудые бэелүүлэн, экономическа пропаганда ба һуралсалые коллектив бүхэнэй зорилготой ниилүүлжэ, арадай ажахын саашанхи хүгжэлтэтэй тааруулжа ябуулха хэрэгтэй. Энэ хэрэгые бэелүүлгэ хадаа коммунистнуудай, партийнабэшэ хүнүүдэй теоретическэ эрдэм мэдэсые дээшэлүүлгэтэй тон нягта холбоотой байха ёһотой бшуу. Экономическа һуралсалда ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалга ехэ удха шанартай. Колхоз, совхозуудта, промышленна предприятинуудта тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй экономическа һуралсал эрхилдэг газарнуудта хүдөөгэй ажалшад, хүдэлмэришэд, барилгашад эрдэм мэдэсээ һайнаар дээшэлүүлдэг, ажалдаашье ханамжатай байдаг ха юм.

1984—1985 онуудай үедэ марксистско-ленинскэ һуралсалые улам саашадань нарижуулан һайжаруулха, удха, шанарыень шэнэ зорилгонуудтай тааралдуулха, партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр, КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй заабаряар, коммунистнуудай, партийнабэшэ хүнүүдэй теоретическэ эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлгые ажабайдалай мүнөөнэй зорилгонуудта улам дүтэлүүлхэ зэргэтэйбди.

Байгуулгынгаа талаар марксистско-ленинскэ һуралсал ерэхэ жэлдэ үлүү илгаагүй байха, гэбэшье хоёр шэнэ курса бии болгогдохо. «СССР-тэ национальна харилсаануудай хүгжэлтын асуудалнууд», «Үзэл сурталай тэмсэлэй болон контрпропагандын асуудалнууд» гэһэн темэнүүдээр шэнэ һургуулинууд нээгдэхэ юм.

Мүнөө үедэ партийна, комсомолой политическэ һургуулинуудта, экономическа һуралсалай бүридэл шэнээр байгуулагдажа байнхай. Парткомууд политическэ һургуулинуудай, ... нуудай шагнагша... эрдэмэй болон ... бэлэдхэлые, ... асуудал шуда... байһые, мэргэжэ... раадаа абаха зэ...

КПСС-эй Му... райком, удаан б... бигдаһан түсэбэй... пагандистнуудай... эхилжэ, КПСС... Политическэ гэ... шангай үнгэрг... нуудта, семинар... лон марксизм... үдэшын универ... мунистнуудые э... на.

Партийна орг... 1984—1985 ону... салай жэлдэ, К... гай июниин (19... нумэй шиидхэбэ... дэһэлэн, комм... политическэ һу... рижуулан һайжа... аргануудыень о... шэнжэ шанар... лүүлхэ, социал... ческа хүгжэлт... нуудтай нэгэд... тай.

Партийна һур... олон янзын хар... той. Тэрэнь ком... римаар бэелүү... гэжэ коммунис... дэм мэдэсые, ... шадай ажалай э... шэлүүлэн, парти... зацинуудай х... үүргые нарижу... руулха ёһотойб...

КПСС-эй Мухар... райкомой парти... рэлэй кабинедые...

XI ТАБАН ЖЭЛ: АШАГ ҮРЭ, ШАНАР, ДЭЛИСЭ

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ЖЭШЭЭ УРЯАЛНА

Манай «Забайкаллес» нэгэдэлэй предприятинуудай хүдэлмэришэд арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ, Эхэ оронойнгоо барилганuудта, промышленностьда һайн шанартай материал ехээр эльгээхэ гэһэн хараа зорилготой социалис мүрысөөндэ тон эдэбхитэйгээр хабаадана.

Баргажанай, Хурамхаанай, Хүрбын, Итанцын леспромхозуудай, Буряадай мебельнэ, модо болбосоруулгын комбинадай, Сэлэнгын модо болбосоруулгын баазын коллективүүд ажалай, үйлэдбэриин, технологическа журам шангадхаха, түрүү онол арга, оньһон техникэ үргэнөөр хэрэглэхэ талаар тон эдэбхитэй, ажал ябуулгануудые бэелүүлнэ.

Баргажанай леспромхозой коллектив һара, квартал бүриингөө даабари амжалтатайгаар бэелүүлжэ, уладай дундаһаа хододоо түрүүлжэ ябанаар. Тус леспромхозой коллектив дүршэл шадабаритай, үнэн сэхэ ажалша бэрхэ хүдэлмэришэдһөө бүридэнэ. Урагшаа эрмэлзэһэн һанал бодолтой, түрүү хүдэлмэришэд хэзээдэшье, хаанашье амжалта туйлаһан лэ байдаг шуу.

В. И. Тормозов Баргажанай леспромхоздо хори гаран жэлэй туршада таһалгаряагүй хүдэлнэ. Энэ хугасаа соо олон мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, барилгын, промышленностиин хэрэглэмжэдэ эльгээһэн юм. Олон жэлэй туршада нэгэ ажахыда хүдэлһэн В. И. Тормозов үдэр бүриингөө даабари дүүргэхэ, эгээл үндэр бүтээсэ туйлаха гэһэн эрилтэ гансал өөрынгөө урда бэшэ, харин хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгөө урда табидаг заншалтай.

— Владимир Иванович манай леспромхозой эрхимэй эрхим хүдэлмэришэн, хүтэлбэрилэгшэ болоно. 17 жэлэй туршада томодхогдоһон комплексно бригадын коллективые хүтэлбэрилжэ ябана. Эдэ жэлнүүдтэ бригадынь гэшүүд хододоо даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ, олоной дундаһаа шалгарһан лэ байдаг. Сэхыень хэлэхэдэ Владимир Иванович манай урдаа хараха хүнүүдэй нэгэниинь мүн болоно, — гэжэ тус леспромхозой директор А. Ф. Ушаков хүдэлмэришэнөө магтана.

Олон жэлэй туршада эрхим һайнаар хүдэлжэ, нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй болоһон В. И. Тормозов туйлаһан амжалтануудаараа һанаагаа заһаад ябадаггүй. Залуушуулые эрхим һайнаар хүдэлхыень һурган хүмүүжүүлнэ, шэнэ онол арга зоримгойгоор үйлэдбэридэ нэбтэрүүлнэ. Бригадынь коллектив долоодохи жэлээ бригадна подрядай гуримаар модо бэлэдхэжэ, яһала гэмгүй амжалта туйлаа. Һарадаа 4000 кубометр модо бэлэдхэхэ даабаряа 5000—5500 кубометртэ хүргэдэг байна. Эдэнэр арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабари 3 жэл 6 һарын туршада дүүргээд, 1986 оной түсэбөөр модо бэлэдхэжэ байна. В. И. Тормозов шэнги ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг хүдэлмэришэд олон ааб даа.

Жэшээлхэдэ, В. Г. Гагаринай хүтэлбэрилдэг экипаж ойдо отологдоһон модо доодо складта шэрэхэ тон харюусалгатай ажал дүүргэнэ. Автомашинаяа миин байлгангүйгөөр ашаглажа, халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэдэг юм. Социалис мүрысөөндэ тон эдэбхитэйгээр хабаадажа, ойдо отологдоһон модо саг соонь доодо складта зөөжэ, хамтын хэрэгтэ ехэ хубитаяа оруулалсана. Эдэнэр арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ даабари мүн лэ 3 жэл 6 һарын туршада дүүргээд, арбан хоёрдохи табан жэлэй түсэбөөр модо зөөнэ.

Тус леспромхозой үнинэй хүдэлмэришэд С. В. Жижов, Г. И. Мюсеркеев, Н. И. Звягинцев болон бусадай хүтэлбэрилдэг бригадануудай коллективүүд табан жэлэйнгээ даабари 3 жэл 6 һарын туршада дүүргээд, улам шангаар хүдэлжэ байнхай. Баргажанай леспромхозой захиргаан, партком, профсоюзай организаци түрүү хүдэлмэришэдөө хододоо дэмжэжэ, тэдэнэй дүй дүршэлые бэшэнэй дунда тараадаг. Леспромхозой хүдэлмэришэд «гээгдэгшэдгүйгөөр хүдэлхэ» гэһэн уряа доро мүрысэжэ, модо ехээр бэлэдхэжэ, гүрэнэй даабари хододоо үлүүлнэ. Байгша оной хоёрдохи кварталай дүнгөөр энэ коллектив СССР-эй Ой модоной болон целлюлозо-саарһанай промышленностиин министерствын, профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар абаа бэлэй. Июль һарын даабариһаа гадуур 7 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, 25 мянган кубометр модо доодо складта зөөгөө.

Хурамхаанай леспромхозой коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхинһээ шангаханаар хүдэлжэ, модо бэлэдхэхэ даабаряа амжалтатайгаар дүүргэжэ, «Забайкаллес» нэгэдэлэй коллектив дотор дэлгэрһэн мүрысөөндэ эрхимлэбэ. Леспромхозой хүдэлмэришэд хаба шадалаа гамнангүйгөөр ажаллажа, үдэрһөө үдэртэ улам ехээр модо бэлэдхэнэ. А. В. Шкляр, Г. П. Сачков гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданuудай коллективүүд һара бүриингөө даабариһаа гадуур 800—900 кубометр модо гүрэндөө тушаажа, олоной дундаһаа шалгарна.

— Манай леспромхозой коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэн жэлэй даабариие болзорһоо урид, декабриин 1-дэ дүүргэхээр уялга абаа бэлэй. Долоон һарын даабариһаа гадуур 10 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, 15 мянган кубометр модо доодо складта зөөгөөд байнабди. Эдэ тоо, баримтануудые харaад үзэхэдэ, бидэ абаһан уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлхэ аргатайбди, — гэжэ тус леспромхозой директорэй орлогшо, Социалис Ажалай Герой В. П. Парамонов хөөрэнэ. Хурамхаанай леспромхозой хүдэлмэришэд үгэдөө хүрэхэ арга шадалтай гээд һанагдана. Эдэнэр байгша оной хоёрдохи кварталай дүнгөөр КПСС-эй Буряадай обкомой, Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг абаа бэлэй.

— Улаан тугаа гурбадахи, дүрбэдэхи квартал соошье алдангүй абажа гарахын тула эрид шангаар тэмсэжэ эхилээбди, —гэжэ В. П. Парамонов эрид шиидэнгеэр мэдүүлнэ.

Баргажанай, Хурамхаанай леспромхозуудай коллективүүд гурбадахи квартал соо дэлгэрһэн мүрысөөндэ улам эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, һайн шанартай модо гүрэндөө үшөө ехээр худалдахын тула оролдоно. Түрүү хүдэлмэришэдтөө түшэглэн, үдэрһөө үдэртэ ажалай улам ехэ бүтээсэ туйлана.

Р. ВИКТОРОВА,
«Забайкаллес» нэгэдэлэй ахамад инженер.

Гарай бэлэгүүдые бүтээдэг Улаан-Үдын заводой хүдэлмэришэдэй дунда ухаалан зохёолго, уралан нарижуулга үндэр хэмжээндэ табигданхай. Тэдэнэй дунда үйлэдбэриин түрүүшүүл А. Н. Жаркой, В. Н. Иванов гэгшэд онсо шалгардаг. Эдэнэр халаан бүриингөө даабарине үлүүлэн дүүргэжэ, ухаалан зохёолгодо эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхинһээ эдэнэр ухаалан зохёолгын, уралан нарижуулгын долоон дурадхал үйлэдбэридөө нэбтэрүүлһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Н. Жаркой, В. Н. Иванов ажалдаа.

В. МУЛЛЕРАЙ фото.

Уялгаяа шэнэлбэ

Барилга хабсаралгын 397-дохи поездын коллектив августын нэгэнһээ хойшо Агууехэ Илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулһан габшагай ажалай вахтада жагсанхай. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай туйлаһан Илалтын 40 жэлэй ой болотор «Улан-Удэтрансстрой» трестын һалбаринуудай 380 хүдэлмэрилэгшэдэй ажаһууха Улаан-Үдэдэхи Пушкинай нэрэмжэтэ үйлсэдэ оршодог хамтын байрые ашаглалгада оруулха, табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэбые декабриин 25 болотор дүүргэхэ гэһэн уялга абанхай.

Тиигээд энэ һалбариин транспортна барилгашадай үүсхэлые партиин Железнодорожно районой комитедэй бюро дэмжэбэ.

Барилгашадай тус коллектив «Улан-Удэтрансстрой» трест соогоо түрүүшүүлэй нэгэниинь юм. Хоёрдохи кварталай болон нэгэдэхи хахад жэлэй хүдэлмэриин дүнгүүдээр түрэл һалбаринуудайнгаа дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ тэрэ түрүүлжэ ябана. Энэ поездын барилгашад долоон һарынгаа түсэб амжалтатайгаар дүүргэһэн байна. Барилгашадай энэ коллектив манай республикаһаа гадна холо саагуур, жэшээнь, Шэтын областьдашье ехэхэн хэмжээнэй хүдэлмэри бэелүүлдэг гээшэ.

Энэ жэлдэ тэдэнэр Улаан-Үдын аэропортдо баригдажа байһан котельные ашаглалгада тушааха, геологуудай ажаһууха 115 квартиратай байрын гэр, Улаан-Үдэ хотын Октябрьска райондохи худалдаа наймаанай байшан ашаглалгада оруулха юм.

Анфиса Александровна Деревцовагай толгойлдог штукатур-малярнуудай бригада, Юрий Антонович Баймеевэй хүтэлбэрилдэг шулуушадай бригада, Улаан-Үдын горсоведэй депутат Анна Таран гэгшын ударидадаг заһабарилагшадай бригада илангаяа бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, коллектив соогоо эрхимлэнэ.

Н. ДАМБАЕВ.

ГОРНЯГУУД ИЛАЛТАТАЙ

Арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ дүрбэдэхи жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхээр зорилго хараалһан Загарайн районой «Татарский Ключ» карьерэй управлениин горнягууд долоон һарынгаа түсэбые уридшалан дүүргэһэн юм. Тус коллектив известняк малтаха түсэбөө 19,6 мянган тонноор үлүүлһэн байна. Тиихэдэ малтагдаһан известняк бутаргаха даабаряа 20,5 мянган тонноор үлүүлээ. Энэ хугасаа соо продукци худалдаха түсэбынь 133 процент бэелүүлэгдээ.

Хараалһан зорилгоёо уридшалхаар дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ үрэмдэгшэ Дымирян Сулейманов, ахалагша шэгнүүршэн, стрелочник Светлана Шишкова, слесарь Евгений Кроп, уһа ууралаар хангаха сантехник Виктор Карбаинов, экскаваторай машинист Василий Кабаков, автотранспортна цехэй ахамад инженер Сергей Малыгин, жолоошод Михаил Бурлаков, Василий Федосеенко, бригадир Юрий Максимов гэгшэд таһалгаряагүй шалгарна.

Ч. ЦЫРЕНОВ.

Совет ДОЛ...

ДУРАСХААЛАЙ ТАРЯАЛАН

МАЛОРИТА (Брестскэ область). 1943 оной намар партизанска отрядай шэн зоригтой сэрэгшэ грузин Жорж Саджайн дайсадай һомондо дайрагдажа, ами наһаяа алдаһан таряалан дээрэ ороохоной үндэр баян ургаса ургуулагдаа юм. «Победа» колхоздо ороохо сохилгодо эгээл үндэр дүнгүүдые туйлаһан комбайнер А. Сымонигта Геройн нэрэмжэтэ дамжуулгын Улаан вымпел барюулагдаа. Белоруссиин таряашадай хүндэтэ айлшан, нютагай Никольск тосхониие гитлеровскэ булимтарагшадһаа сүлөөлэлсэһэн В. Кодуа шагнал барюулһан байна. Дүшэһөө үлүүтэй жэл үнгэрһэн хойно Грузиин Зугдиди хотоһоо дайшалхы залуу наһанайнгаа үнгэрһэн газарта тэрэ ерээ юм.

Тиихэдэ энэ таряалан буугай һомондо, танкнуудай мөөрнүүдтэ хайра гамгүйгөөр һандаргагдаһан байгаа. Тиин үни хада газарай «шарханай» эдэгээшье һаань, байлдаанай полиһоо бусаагүй Эхэ оронойнай үнэн сэхэ хүбүүд тухай дурасхаал мүнхэ юм. Энэшье удаа сэдьхэл хүдэлгэмэ энэ уулзалга дээрэ ургаса хуряалгада хабаадагшад ажалайнгаа амжалтанууд тухай айлшандаа хөөрэжэ үгэбэ. Тэдэнэр гектар бүриһөө 37 центнер ороохо хуряажа байнхай. «Агууехэ Илалтын 40 жэлдэ —габшагай 40 вахта» гэһэн уряа доро социалис мүрысөөн эндэ үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

СТУДЕНТНҮҮДЭЙ ЕХЭ ТУҺАЛАМЖА

ТОЛЬЯТТИ. Залуушуулай тусхай шэглэлтэй «Сервиз» гэһэн отрядайхид эндэ хүдэлжэ эхилбэ. Ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын албанай хүдэлмэрилэгшэдые бэлдэдэг Москвагай технологическа институдай филиалай студентнүүдһээ тус отряд бүридэнэ.

Хангалгын эгээл хүшэр участогта — нүүдэл тушаан абалгын пунктнуудта тэдэнэр хүдэлнэ. Хубсаһа хунар химическэ аргаар сэбэрлэхэ, угааха, хубсаһа будаха талаар захилнуудые басагад абадаг. Радиотехническэ факультедэй хүбүүд аппаратура заһабарилна.

Студентнүүдэй отряд городой ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэдтэ ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Амаралтада гараһан мастернуудай орондонь хүдэлнэ, тушаан абалгын пунктнуудай тоое олошоруулха талаар туһалдаг байна.

ШЭНЭ ГЭРНҮҮДЫЕ ТОЛЛОНО

КАЛУГА. Эндэхи «Неделинский» совхозой механизаторнууд болон малшадай гэр бүлэнэр шэнэ гэрнүүдтэ орожо толлобо. Энэ ехэ баярыень Обнинско барилгын управлениин коллектив хубаалдана. Хүдөө нютагуудта баригдаха хоёр байратай гэрнүүдэй керамзитобетон детальнуудые эндэ үйлэдбэрилдэг болоо юм. Барилгашадай бригада иимэ гэрые орёйдоол хэдэхэн үдэр соо хабсарган бодхоодог.

Хүдөөгэй гэр байра барилга индустриальна үндэһэ һууридa оруулагдажа байнхай. Кировэй хүдөөгэй барилгын комбинат һая хүдэлжэ эхилээ юм. Эндэхи түмэр бетон хэрэгсэлнүүдэй заводто хабсаргагдамал гэрнүүдые бүтээдэг болоо. Барилгын индустриин баазые бэхижүүлгэдэ Калугын тосхон һууринуудые болбосон түхэлтэй болгохо үргэн ехэ программа бэелүүлхэ арга олгоно. Табан жэлэй туршада областиин колхоз, совхозуудай, гэр байрын жаса 1 миллионһоо дээшэ дүрбэлжэн метрээр ехэдхэгдэхээр хараалагдана. Энэнь арбадахи табан жэлэйхидэ орходоо хоёр дахин шахуу ехэ юм.

МЕТРО ҮР...

ХАРЬКОВ. Х... рополитенэй ... болзорһоо ур... оруулагдаба. Т... Салтыковско ... юм. Үдэр бүр... мянган хүн зө...

Найма шахуу... стогта табан ... логическа т... эрхэ байдалда... дэһэн байгаа. ... замдань газар... нууд ушараа һ... рэлгэнүүдэй т... зар дорохи уһ... роогдоо һэн.

Поезднуудай... гэдхэхын тула... участогуудай ... холтой инжене... ри олдоһон бай... гүүр, энээгүү... нууд дээгүүр ... үндэр тулгану... мэр бетон то...

Түрүүшын ү... зар дорохи ха... наар хүдэлжэ ... дай туһаламжа... ябаха график ... но.

Хотодо газар... дай утань 26 ... хуу болоо юм, ... ниие барилга ... ри ябуулагдаж...

АГУУЕХЭ ИЛ...

МОСКВА. Эн... хын публичнэ... «Агууехэ илал... гэһэн номой вы... хэй.

1944 ондо ... бүхы фронтоор... сэгтэ Хүсэнүүд... сохиһон байлд... моглоһон 300-... мууд, журнал... нүүдһээ абта... тагууд дээрэ ... тэнь дайсадай ... нүүд бута сох... Германиин саг ... таран абаһан ... газар дайда ... юм. Мүн тэрэш... ба Румыниин, ... словакиин, Вен... славиин зари... лэгдөө һэн.

«КПСС— Эс... гаалгын Агууе... арадай илалт... гэһэн бүлэгөөр ... дэнэ. Документ... тэ ехэ полковс... салгануд, ман... хэшэдэй зохёо... дуудайнь дунда...

«Эсэгэ орон... Агууехэ дайнай... гаар харуулгы... га» ба «Эсэгэ о... гын Агууехэ д... Союзай туйлаһ... хэдэлхэйн—түү... нар» гэһэн ... суглуулбари ех... хэнэ.

ГОРНЯГУУДАЙ ...

ДОНЕЦК. «Д... гэдэлэй горняг... ска хүдэлөөнэй ... ажалай ехэ ... угтана. Жэлэй ... тэдэнэр даабар... гэ миллион тон... таад байна.

— Ажалай ... һөө гадуур ... ашаар энэ түл... хоёр хубинь а... гэжэ нэгэдэлэй ... ректор А. Фи... Долоон һарын ... процентээр үлү...

Иимэ нэмэлт... илангаяа үнэтэ... Юуб гэбэл, тэд... гүнзэгыһөө тэр... абана бшуу. И... далда ажалша ... вүүд жэгдэ һай... байна. Нэгэдэлэ... приятида гээгд... участок үгы ю...

Имагтал энд... шахтануудта, ... дэлөөн мүндэлж... хы уурхайнууд... гээшэ.

СССР-эй ЭДЕЭ ХООЛОЙ ПРОГРАММА

САГАЙ УЛАРИЛ ШЭНЖЭЛХЭ АЛБАН—ХҮДӨӨ АЖАХЫДА

Манайороной хүдөө ажахы промышленна үндэһэ һууритай болгогдожо байна. Мүнөө сагай бүтээсэ ехэтэй техникэдэ ба эгээл шэнэ агрозоотехническэ онол аргануудта үндэһэлһэн индустриальна технологи мал ажалда, мүн таряан ажалда улам үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Энээнһээ уламжалан, хүдөөгэй үйлэдбэриин бүхы шатануудые эхин материалнуудайнь шанарһаа эхилээд бэлэн болгогдоһон продукциин шанар хүрэтэр саг үргэлжэ шалган хинамжалха шухала.

Ямаршье завод, фабрика болбол хэмжэлгэ, тодорхойлолгын оньһото приборнуудаар гүйсэд хангагдаһан байдаг. Предприяти дээрэ метрологой тушаал токариин гү али слесариинхидэл адли юрын ажал юм. Харин хүдөө ажахыдахи метрологи—хэмжэн тодорхойлолгын эрдэм ухаан — имагтал түрүүшынгээ алхам хэжэ байна. Гэбэшье арадай ажахын бусад һалбаринуудта орходоо мүнөө дээрээ эндэ оньһото приборнуудаар хүсэд хангагдаагүй байна. «Агроприбор» гэжэ шэнжэлгэ-үйлэдбэриин нэгэдэл энэ тохёолдоһон байдалые заһаруулха уялгатай.

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай нэгэдэл олон ондоо приборнуудые зохёоһон байна. Хэмжэлгэ, тодорхойлгын талаар электрофизическэ онол аргануудта үндэһэлһэн эдэ оньһонуудаар хүдөө ажахын продукциин шанарай гол талануудые шалгаха болоно. Тусхайлбал, эдэмнай һүнэй белок тодорхойлхо фотометрическэ хэмжүүр, һүнэй тоһолигые шалгаха электронно-оптическа жиромер, һүнэй температура ба малай бэеын халуунние тодорхойлхо электронно хэмжүүр, ороохоной шииг шалгаха влагометр, үрэһэ илгаха оньһото счетчик ба бусад олон приборнууд болоно. Эдэ приборнуудай олониинь олоор гаргагдадаг, олонхинь ухаалан зохёолгонууд байһан тула авторска үнэмшэлгэнүүдтэй юм.

Гэбэшье приборнуудые бии болгоод лэ хэрэг дүүрээ бэшэ юм ааб даа. Тэдэнние хэрэглэхэ арга боломжонууд гэжэ байха. Оньһото приборнуудай ба онол аргануудай хоорондоо зохилдохо тиимэ нэгэн ниитэ методологи зохёон байгуулха гээшэ «Агроприборой» тон шухала зорилгонуудай нэгэниинь болоно. Тиигэжэ хүдөө ажахын һалбаринуудай болон продукциин шанар яажа, юунэй түлөө хэмжэн тодорхойлхо, шалгаха кадастр гэхэ гү, али тусгаар хуулита документ зохёохо тухай бодомжологдоһон байна.

Оронойнай хүдөө ажахын 28 нютаг можонуудта 300 ондоо ургамалнууд таригдадаг юм. Ургамал бүхэндэ өөрын технологи хэрэгтэй. Тэрэ хадаа олон ондоо хүдэлмэринүүдһээ, онол аргануудһаа бүридэнэ. Нэгэн ниитэ дүрим зохёохо зорилгоор хүдөө ажахын гол шухала продуктнуудые ургуулха, хадагалха, болбосоруулха, тэрэшэлэн машина техникэ ашаглаха талаар ямар технологическа хүдэлмэринүүдэй хэгдэдэг байһан тухай мэдээсэлнүүдые «Агроприборто» хүргэхыень зононуудай эрдэм-шэнжэлгын институдуудта СССР-эй Хүдөө ажахын министерство болон В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын эрдэмэй Бүхэсоюзна академи (ВАСХНИЛ) даалгаһан байна. Тиигэжэ угаа олон мэдээсэлнүүд суглуулагдаа. Технологическа хүдэлмэри бүхэндэ сетевой модель табигдаа. Тэрэнэй ёһоор хиналта хэгдэхэ һалбаринуудай мэдээсэлэй картанууд байгуулагдаа. Бүхы мэдээсэлнүүд ЭВМ-ээр болбосоруулагдаад, тоо мэдээнүүдэй талаар оньһожоруулагдаһан банкда оруулагдаа.

Тиимэ олоор абтаһан мэдээсэлнүүдые хоорондонь илгахын тула хэдэн олон юумэнэй нэрэнүүдые, тусгаар үгэнүүдые бүгэдөөрөө адляар ойлгодог байха ёһотой болобо. Жэшээнь, «хүрьһэнэй шанар» гээшые абажа үзэе. Тэрээн соо хэды шэнээн гумус бии байһаниинь, минеральна бодосуудайнь хэм хэмжүүр гэхэ мэтэнүүд газарай хүрьһэ шэнжэлэгшые һонирхуулна. Тэрээнһээ гадна агрохимик үлэмжэ ехээр ашаг үрэ абахын тула хүрьһэндэ ямар тэжээл оруулхада һайн байһые мэдэхэ ёһотой. Хүрьһэнэй шанарай олон таланууд: температурань, хэды шэнээн гүнзэгыгөөр хахалагдаха байһаниинь, газарай шииг, ургамалнуудта тэжээл боломоор үтэгжүүлгын бодосууд агрономые һонирхуулдаг гээшэ. Тобшоор хэлэхэдэ, тэрэл ганса үгэ аад лэ, олон ондоо ойлгомжотой байдаг. Тиигээд ерэхэдээ, терминүүдэй удха, ойлгомжые гуримшуулха хэрэгтэй. Тиин энэ асуудалые гол түлэб шиидхэнхэйбди.

Зүгөөр кадастр гэхэ гү, али тусхайтаар зохёогдоһон документ үйлэдбэриин эрилтэнүүдэй ба арга боломжонуудай хубилха тума һэлгэгдэжэ байха юм. Тиин шэнэ приборнуудые, мүн тэрээнтэй зохилдохо онол аргануудые байгуулха тума эрилтэнүүд, арга боломжонуудшье «хуулита» болгогдохо юм. «Агроприборто» кадастр зохёолгын үрэ дүнгүүд хадаа. хүдөө ажахын үйлэдбэридэ ба оронойнай бүхы агропромышленна комплексдо хэрэгтэй приборнуудые бүтээлгын нэгэн ниитэ ёһо гуримай энэ үндэһэн болгогдоо.

Анатолий ЯКУНИН,

«Агроприбор» гэжэ шэнжэлгэ-үйлэдбэриин нэгэдэлэй генеральна директор, техническэ эрдэмэй кандидат.

(АПН).

·ТАСС·АПН· ДЭЛХЭЙ ДЭЭРЭ ЮУН БОЛОНОБ ·ПРЕСС-БЮРО·

шэдэй зүблөөн 1958 ондо Москвада болоо hэн. 1956—1960 онуудта бэелүүлэгдэхэ арадай ажахын түрүүшын табан жэлэй түсэбүүдые бэелүүлхэ замай тэгэндэ аха дүү гүрэнүүдэй юу хэжэ байhые зүбшэн хэлсэхэ ёhотой байhан юм. Холын хараата түсэбүүдые табиха, СЭВ-эй мэргэжүүлгэ болон хамжаае хүгжөөхэ, СЭВ-эй оронуудай хүдэлмэриие нарижуулан hайжаруулха үргэн олон асуудалнуудые олоной хабаадалгатай энэ хуралдаан дээрэ зүбшэн хэлсэхэ гээшэ социалис хани харилсаае хүг-

...Тиин мүнөө СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай дээдэ тушаалтадай хабаадалгатай Экономическа зүблөөн энэ зун Москвада үнгэргэгдэбэ бшуу. Тэрээн дээрэ аха дүү оронуудай экономическа хүгжэлтын гол шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэhэн, социалис экономическа харилсаае саашадань гүнзэгырүүлхэ, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай экономическа хүсые үргэдхэхэ, үйлэдбэрэй мэргэжүүлгэ болон хамжаае хүгжөөхэ харгы замууд хараалагдаhан байгаа.

гэхэ. Харин мүнөө эдэмнай аха дүү ёhоной харилсан туhалалсалгын гол ёhые шадамараар, үрэ түгэсөөр түйладаг hалбаран хүгжэhэн гүрэнүүд болонхой. СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай хүн бүхэндэ хүртэдэг дэлхэйн национальна доходой хубита газар дэлхэй дээрэ ажаhуудаг хүн бүхэндэ орходоо 2,5 дахин дээшээ байна. Социалис хани нэгэдэлтэ оронууд, хүн бүхэнэй хүртэсэдэ абажа харахада, дэлхэйн промышленна үйлэдбэриин дундуур хэмжээнhээ 3-haa үлүү дахин ехэ байна. Дэлхэй дээрэ үйлэдбэрилэгдэдэг электрын бүхы элшэ хүсэнэй 22 процентнь, дэлхэй дээрэхи машина бүтээлгын продукциин 34 процентнь, химическэ эд товарай 32 процентнь, нефтиин 25 процентнь, байгаалиин газай 35 процентнь СЭВ-эй оронуудта хүртэнэ бшуу. 1950 онhоо 1983 он болотор национальна доход 8,6 дахинhаа үлүүгээр, харин промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 14 дахин дээшэлээ.

ПАРТИИН ХҮТЭЛБЭРЕЭР

жөөлгэдэ ехэ удха шанартай байгаа.

Экономическа Харилсан туhалалсалгын Соведэй гэшүүн-оронуудай Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй 1962 оной июнь hарада Москвада болоhон зүблөөн СЭВ-эй XV сессиин зохеоhон ажалай уласхоорондын социалис хубаарилгын гол ёhонуудые hайшаагаад, тэдэниие аха дүү оронуудай экономическа харилсаанай холын хараата нүлөө ехэтэй программа зохёолгын үндэhэ hуурида табихаар дурадхагдаа hэн.

1969 ондо болоhон СЭВ-эй XXVIII тусхай сесси онсо удха шанартай байгаа. Аха дүү гүрэнүүдэй Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай хүтэлбэрилэгшэд, правительствануудай толгойлогшонор экономическа харилсаае саашадань гүнзэгырүүлгын, нарижуулан hайжаруулгын гол зорилгонуудые, залан сэхэ хараа шэглэлнүүдые тодорхойлhон байгаа. Энэ сессиин шиидхэбэринүүдэй үндэhөөр СЭВ-эй 1971 ондо Бухарестдэ үнгэргэгдэhэн XXV сесси дээрэ Социалис экономическа харилсаанай комплексно программа зохёогдожо, баталагдан абтаа hэн. Энэ тон шухала удха шанартай документ СЭВ-эй хүдэлмэриин, аха дүү партинуудай хамтын ухаан бодолоор бэелүүлэгдэдэг хүдэлмэриин олон жэлэй дүй дүршэлые согсолhон юм. Комплексно программа баталан абаhанай ашаар 70-дахи онуудай эхиндэ СЭВ-эй хабаададаг оронуудай экономическа харилсаан бүри үндэр дээдэ шатада — хурдан түргэн хүгжэлтын шатада гаргагдаба.

...Манай партиин XXVI съезд дээрэ тэмдэглэгдэhэнэй ёhоор, удаадахи хоёр табан жэлые социалис оронуудай үйлэдбэриие, эрдэм-техникые үрэ түгэсөөр кооперацилгын үе болгохын тула КПСС болон аха дүү бусад партинууд ехэ ажал яоуулжа байна. Бүхы экономическа политикаяа, түсэбүүдээ залан хүтэлбэрилгээр нэмээхэ гэhэн зорилго ажабайдал табина. «Социалис оронуудай хүсэлэл оролдолгонуудые эрдэм-техникын дэбжэлтын гол шэглэлнүүдээр нэгэдүүлхэ гээшэ үе сагаймнай эрилтэ болоно,— гэжэ нүхэр К. У. Черненко тэмдэглэнэ.— Энэ хадаа олохон зорилгонуудые шиидхэхэ түлхюур мүн».

Хурдан түргэн хүгжэлтэ хангадаг шэглүүлхы хүсэн болоhон энэ түлхюур аха дүү Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай найдамтай гарта юм гэжэ нэмэхэ ёhотойбди.

Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай экономическа харилсаае хүгжөөлгые партиин залан сэхээр хүтэлбэрилдэг байhаниинь элеэр харагдана. Энэ хүтэлбэриин аша үрэ ехэтэй байhые ойлгохын тула тоо, баримтануудта хандаябди.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ айхабтар ехэ гээгдэл хохидолдо ороhон оронуудай 35 жэлэй урда тээ СЭВ-эй гэшүүд боложо ороhониинь мэдээжэ. Сэхыень хэлэхэдэ, дайнай урда тээшье тэдэнэй олонхид гээгдэнги ажахытай байhан, эдэ оронуудай хүн зон үгытэй ядуу байдалда ажаhуудаг, хоолойгоо тэжээхын тула иишэ тиишээ зайжа ябадаг байhан юм

Социалис хани нэгэдэлтэ оронууд хадаа дэлхэй дээрэ эгээл хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байhан оронууд болоно. Зэргэсүүлэн харуулхын тула иигэжэ тэмдэглэлтэй: 1983 ондо Европын «юрэнхы дэлгүүрэй» оронуудта национальна доход болон промышленна үйлэдбэри 1979 ондо тохёолдоhон кризисэй урда тээхи хэмжээндэ хүрэжэ шадаагүй, промышленна бүхы продукци үйлэдбэрилгэ дүрбэдэхи жэлээ удаа дараалан доошолжо байhаар.

СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай экономическа хүсэн хадаа тэдэнэй бэелүүлжэ байдаг эб найрамдалта, уласхоорондын түгшүүрилые hуларуулгын, бусад гүрэнүүдтэй али алиндань ашатай туhатай харилсаа холбоо тогтоолгын политикын материальна үндэhэ hуури болоно гэжэ июнь hарада Москвада үнгэргэгдэhэн зүблөөн дээрэ тэмдэглэгдээ hэн. Энэ хадаа социалис хани харилсаата гүрэнүүдэй экономическа холбоое партиин зүгhөө залан сэхээр хүтэлбэрилгын гол ашаг үрэ болоно. Ушарынь юуб гэхэдэ, дайн дажарта бэлдэлгэ, дэлхэйн оронуудые хүсөөрөө хашаха, харшалха ябадал бэшэ, харин Газар дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха гээшэ социалис экономико бэхижүүлгын эсэсэй уг зорилго болоно бшуу.

Александр ДРАБКИН. (АПН).

ХАМТЫН ЗОРИЛГО

1

ООН-ой Генеральна Ассамблейн удаадахи сесси дээрэ «Арадуудай амгалан тайбан ажаhууха эрхэ» тухай декларациин проектые хаража үзэхые Монголой Арадай Республика дурадхаhан байгаа. Ядерна дайнай аюулые зайсуулан саралгада, мүнөөнэй ба ерээдүйн үетэндэ амгалан тайбан байдал сахин хамгаалгада манай ороной энэ шэнэ үүсхэл шэглүүлэгдэнхэй юм.

Дэлхэй дээрэ тохёолдоhон түгшүүрилтэй байдалые дабаха, империализмын ээрхэг түримхэй hүйдхэхы ябуулгануудые болюулха шухала тухай социалис хани харилсаата оронуудай, революционно ба демократическа бүхы хүсэнүүдэй хараа бодолые МНР бүримүhэн дэмжэдэг.

Социалис хани барисаата оронууд шахардуу байдалые hуларуулхын ба эб найрамдал сахин хамгаалхын түлөө тэмсэлые толгойлдог гээшэ. КПСС-эй XXVI съезд дээрэ найруулагдаhан, Эб найрамдалта программые тэдэнэр гадаадын политическэ ажал ябуулгадаа хүтэлбэри болгодог юм. Уласхоорондын оршомдо МНР аха дүү оронуудтай нягта харилсаа холбоотой байдаг. СССР-эй болон МНР-эй партинууд ба правительствануудай дээдэ тушаалтай хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалганууд ехэ удха шанартай юм. Байгша оной февраль hарада нүхэд Ю. Цеденбал К. У. Черненко хоёрой уулзалга эдэ ёhо заншалнуудые батадхалгада туhа нэмэри болоо hэн.

Азиин орон туладаа МНР энэ түбидэ амгалан тайбан байдал хангаха асуудалда онсо анхаралаа хандуулдаг байна. Империалис хүсэнүүдэй, нэн түрүүн США-гай hүйдхэлтэ ябуулганууда эсэстэ Азидахи байдал улам түгшүүрилтэй болоно. Нимэ эрхэ байдалда арадуудай хоорондо үгээ ойлголсолгые ба этигэл найдалые бэхижүүлжэ, тус түбидэ аюулгүй байдал, эб найрамдал хангаха гээшэ гол зорилгомнай мүн гэжэ МНР тоолодог юм. МНРП-гэй XVIII съезд дээрэ найруулагдаhан Азиин ба Номгон далайн гүрэнүүдэй хоорондохи холбоонуудта хүсэ хэрэглэхэгүй, нэгэ нэгэндээ добтолхогүй тухай конвенци зохёожо баталха тухай дурадхал энээнэй толотомо жэшээ болоно.

Алас-Дурна хизаарта этигэл найдалай хэмжээнүүдые зохёон хараалха тухай

2

Советскэ Союзай дурадхал, Зүүн-Урда Азиие эб найрамдалай зоно болгохо тухай Индохитадай аха дүү гурбан ороной дурадхал, США-гай зэбсэгтэ хүсэнүүдые Корейн хахад арал дээрэhээ гаргаха, гадаадын хамааралгагүйгөөр демократическа үндэhэ hуури дээрэ оронийе нэгэдүүлхэ тухай КНДР-эй дурадхал, «афган асуудалые» гурimшуулха тухай ДРА-гай дурадхал ба бусад нимэрхүү шухала үүсхэлнүүдые Монголой Арадай Республика дэмжэдэг юм.

Халхын гол дээрэ япон булимтарагшадые бута сохижо, совет ба монгол сэрэгшэдэй түйлаhан илалтын 45 жэл мүнөө гүйсэбэ. Түрүүшээр МНР-тэ, харин удаань Советскэ Союзда добтолон орохо стратегическэ түсэб тиихэдэ буруу hүргэгдөө бэлэй. Халхын гол дээрэхи илалта хадаа империалис ээрхэг түримхэйшүүлдэ, нэн түрүүн милитарис Японд горитой hургаал болоhон байгаа.

Бидэ түүхын хэшээлнүүдтэ онсо анхаралаа хандуулнабди. Юуб гэбэл, США-гай, Японой сэрэгэй харилсаа холбоон Азиин болон Номгон далайн оршондохи оронуудта бодото аюул тохёолдуулна бшуу. Нарата уласай оронийе Пентагон өөрынгөө «шэнгээгдэсэгүй авианосец» болгоно. Ази түбидэ США-гай сэрэгэй хэдэн арбаад бааза, тэрэ тоодо Урда-Корейдэ 40 бааза, Японд 32 бааза оршодог юм.

Азиин элдэб районуудые «бодото аша туhын оршон» гэжэ соносхон, коммунизмтай тэмсэл ябуулнабди гэжэ шалтаг барияд, американ империализм арадуудые зонхилхые оролдоно, буу зэбсэг улам ехээр бүгээнэ. Тиимэhээл энэ түбидэ амгалан тайбан байдал сахин хамгаалха гээшэ эгээл хойшолуулашагүй зорилго болоно. Монголой эб найрамдалта үүсхэл хадаа уласхоорондын харилсаануудта этигэл найдалай оршон байгуулха, арадуудай амгалан тайбан ажаhууха эрхые баталха талаар шэглүүлэгдэhэн социалис хани харилсаата оронуудай залан сэхэ хараа шугамые шэнээр батадхана бшуу.

Д. НЯМСУРЭН,
«Үнэн» газетын уласхоорондын холбоонуудай таhагые даагша. (АПН).

Улаан-Баатар.

Энэ hалбариие унагааха зорилготойгоор булад хайлуулгын промышленностиие шэнэдхэн хубилгаха гэhэн ороной түсэбые Франциин ажалшад эрид буруушаана. Нантертэхи шудхалаагай заводые хааха гэhэн дирекциин шиидхэбэриие буруушаажа байhанаа мэдүүлжэ, хүдэлмэришэд манифестаци хээ.

«Юманите» газетэhээ абтаhан зураг дээрэ: хүдэлмэришэд предприятиингаа эршондо митинг хэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

hИКАРАГУАhАА ЕРЭhЭН БЭШЭГ

ЕХЭ ЮУМЭ МЭДЭЖЭ АБААБДИ

Шэнэ hониной хэблэлэй агентствын бэлдэhэн «СССР» гэжэ журналай түрүүшын номерые Никарагуагай олониитэдэ мэдээсэл дамжуулдаг хэрэгсэлнүүд халуунаар угтаба. Телевидени ба Национальна сүлөөрэлгын Сандинис фронтын (СФНО) тусхай орган болохо «Баррикада» газетэ энэ үйлэ хэрэгтэ тусхай репортажнуудые зорюулжа, журналай удхые шэнжэлhэн, материалнууд тааруу зохидоор үгтөө гээд тэмдэглэhэн байна. Олон тоото никарагуан уншагшад журнал тухай баhал hайн сэгнэлтэ үгэбэ.

Никарагуагай Гүрэнэй соведэй вице-президент Доминго Санчес иигэжэ хэлэбэ: — «СССР» гэжэ журнал анхаралтайгаар уншаа hэм. Тэрээн тухай сугтаа хүдэлдэг парламентаринуудтай хөөрэлдөө, хани нүхэдтэеэ hанал бодолоо халан абалсаа hэмди. Тиимэhээ революцяар олгогдоhон арга боломжонуудые үшөө дахин сэгнэхэ зуураа, бидэ, никарагуагайхид, омогорхолой мэдэрэлээр халинабди гэжэ мэдүүлхэ эрхэтэйб. Социалис оронууд тухай номуудые нюунгүйгөөр, айнгүйгөөр уншаха, тэдэнэрэй арадуудай, төбшолон хэлэбэл, Советскэ Союзай арадуудай ажабайдал тухай мэдэжэ абаха арга боломжо тухай хэлэнэб. Энээнэй урда тээ Сомосын диктатурын үедэ СССР ба социалис дэлхэй тухай номууд нюусаар Никарагуада асарагдадаг hэн. Тэдэниие уншаха гээшэ аюултай байгаа— энээнэй түлөө түрмэ шорондо хаадаг, аладаг байhан. Социализм тухай үнэн юумые мэдэжэ абаха хүсэлтэй хүнүүд шангаар хэhээгдэдэг бэлэй.

Арадай революци никарагуагайхидай урда ехэ арга боломжонуудые нээгээ. Никарагуа болон Советскэ Союзай хоороондохи, Никарагуа болон бусад социалис оронуудай хоорондохи бата, хани ёhоной холбооной ашаар дэлхэйн социалис байгуулалта тухай ехэ юумэ мэдэдэг болообди.

«СССР» гэжэ журналай түрүүшын номерой хэблэгдэн гарахада, Советскэ Союз тухай олон юумэ мэдэжэ абабабди. Манай арадуудай хоорондохи хани барисаае, этигэл найдалые бэхижүүлгэдэ энээнэй туhа нэмэри болохо байhаниинь дамжаггүй. Нэгэ нэгэеэ мэдэлсэжэ, дүтэ болоходомнай, бидэнэй хоорондохи этигэл найдалшье бэхижэхэ жэшээтэй. Тиимэhээ би Никарагуада «СССР» гэжэ журналай хэблэгдэhэн ушарые тон ехэ удха шанартай баримта гэжэ тоолохо байнаб.

Манай революциин айхабтар хүшэр хүндэ байдалда ороод, империализмын добтолгонуудтай тэмсэжэ байха үедэ журналай түрүүшын номер барлагдан гараа гэжэ тэмдэглэхэ хүсэлтэйб. Энэмнай Советскэ Союзай никарагуан арадай тэмсэлые нэгэн hаналтайгаар дэмжэдэг байhыень үшөө дахин батадхана».

Рауль Аревало АЛЕМАН,
никарагуан журналист.

Манагуа.

ДЭБ hОНИН

...АТАР. Оронойн ниислэл хото шадархи «Богдо ...» ехэ заповеднигэй оро үсхэбэрилгын тус... ажахыда бугын шуhан эбэр бэлдэхэжэ дүүр... килограмм энэ үнэтэ продукци тушаан абалгын ...эльгээгдээ. Тус ажахы 20 гаран жэлэй урда тээ ...hэн. Эндэ оронуудай hүрэг мянгаад толгой ...энэй түл бүриhөөнь фармацевтическэ промыш... шухала хэрэгтэй. 1,5 килограмм шахуу үнэтэ ...дэг байна. Продукциин зарим хубинь Улаан... фармацевтическэ заводто эльгээгдэжэ, энээгээр ...нэтэ шухаг эм дом, тэрэ тоодо үргэнөөр мэдээ... пантокрин үйлэдбэрилэгдэдэг юм. Монгол орон ...эбэрые Советскэ Союзда, Вьетнамда, социалис ...бусад оронуудта, мүн хэдэн капиталис гүрэ...дэ.

...хэдэн министерствэнүүдэй түлөөлэгшэдтэй ...техникын хүгжэлтэ дэбжэлтын талаар гүрэнэй ...рэжэлтэд робот-водолазай модельнүүдые зо...ба. Энэ табан жэлэй hүүл болотор тэрэнэй ...гдаад, удаадахи табан жэлдэ 200 метр хүрэ... хүдэлмэрилхын тула техническэ хэрэгсэлнүүд ...а юм.

...ЧССР-тэ олониитэ уншагшадай библиотекэнүүд ...дэ олошоруулагдажа байна. Мүнөө үедэ тэдэ...37-до хүрэнхэй. Тэрээнhээ гадна, 2 мянга гаран ...hүүлэй табан жэлэй турша соо орон дотор ...10 миллионоор олошоржо, мүнөө 50 гаран мил... хүрэнхэй. ЮНЕСКО-гэй баримта мэдээнүүдэй ...словакиин эрхэтэд ном ехээр уншаха дуратай тоологдоно.

...библиотекэнүүд, соёлой, политическэ, социальна, ...ба эрдэм-техникын шухала гуламтанууд боло... библиотекэнүүдэй дэргэдэ залуу уншагшадай ...дхэгдэнхэй.

...ОН. Европын «юрэнхы дэлгүүрэй» оронуудай ...дэжэтэ бүхэн хүдэлмэригүйдэнэ гэжэ Европын ...ай конфедераци эндэ мэдээсэбэ. Шэнжэлгэнүү...дэйнь hүүлээр хэлсээгээ hунааха ямаршье эти...йгөөр олохон эрдэмтэдэй хүлhөөр ажаллаха ...дог байhаниинь hанаа зобооно. Эдэнэй хүдэлмэ...йгаашье hаань, «юрэнхы дэлгүүрэй» арбан орон...дэй ехэтэ дуталдажа байдагынь гайхалтай.

...Австрида юумэнэй үнэ сэн хүндэрнэ. Түбэй ста...албан зургаанай толилуулhан баримта мэдээ...ор, байгша оной июль hарада орон дотор юумэ...н, нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, ...ар дээшэлээ. Эдеэ хоолой үнэ сэн мүн лэ шимээр ...айха юм.

...ША. Оронной Энчова гэжэ нефтьтэй районда ...хдэлгэ хэжэ байтарнь, ехэ түймэр болобо. Газа...даhaa сорьёжо гараhан газ дүрөө. Ту...мэрые унтараабашье, нефтьшэд хоёрдохи түймэ...жа шадабагүй. hалхи шуурганай уларилда 55 ...тай абаралгын онгосонуудай нэгэн (бот) хүмэ...эд үн үхөө, олон хүн шархатаа.

...Аадар бороогой ехээр ороhонhоо уламжалан, ...провинциин Чилибре тосхоной олон арбаад бүлэ ...й үлэhэн, үхэр малнуудынь олоороо гарзалhан, ...гасань үгы хэгдэhэн байна.

...hүүлэй хэдэн сүүдхын турша соо Японой урда ...юсю арал дээрэ газар ехээр хүдэлбэ. Фукуока ...а Японой долоон баллай шкалагаар газар 4 ...йгөөр хүдэлөө. Зарим районуудта байрын гэр... зургаануудай байшангууд, хэлхеэ холбооной ба ...уулгын лининүүд hандаргагдаа.

(ТАСС).

ПЕКИН. Синьхуа агентствын Вашингтонhоо мэдээсэhэнэй ёhоор, республиканска партиин hунгалтын урда тээхи платформоhоо Тайвань болон Гонконг тушаа дүримүүдые зайсуулан абаха эрилтэтэйгээр КНР-hээ США-да байдаг элшэн сайд хандаба.

Эдэ дүримүүд хадаа «хоёр оронoй хоорондохи харилсаанай гол ёhонуудые бүдүүлигээр хазагайруулhан ябадал, Хитадай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсаhан ушар болоно» гэжэ республиканска партиин hунгалтын урда тээхи платформо зохёохо комитедэй түрүүлэгшэдэ эльгээгдэhэн буруушаалга дотор хэлэгдэнэ. Тэрээн дотор Тайваниие дэмжэжэ байhан ушарынь Хитадай дурые гутааба. Энэ хадаа США-гай захиргаанай «Хоёр Хитадай политика» бэелүүлдэг байhыень элирхэйлэн гэршэлнэ. Энээнэй текст американ-хитад хамтын гурбан коммюнике дотор батадхагдаhан үгээ ойлголсолгые буруушаана гэжэ документ дотор заагдана.

ЭЛШЭН САЙДАЙ БУРУУШААЛГА

„США-да ЯАЖА ПРЕЗИДЕНТ БОЛОДОГ БЭ?“

Эрдэм дэлгэрүүлгын литературын «Уранния-ферлаг» гэжэ хэблэл (ГДР) мэдээжэ публицист Хорст Патткегэн «Америкэдэ яажа президент болодог бэ?» гэhэн ном мүноо жэлдэ хэблэhэн байна. Энэ номhоо багахан хэhэг hаhалтатайгаар уншагшадай анхаралда дурадханабди.

«ЭНЭ ЗУУН ЖЭЛДЭ түрүүшынхеэ Уолл-стридэй финансово олигархи бэшэ, харин Техасай финансово-промышленна комплексоор дэмжэгдэдэг Калифорниин финансово-промышленна комплекс США-гай президентые ба тэрэнэй «командые» дэмжэнэ гээд элитэ американ экономист Виктор Перло США-гай Коммунис партиин «Политикл афферс» гэжэ политическэ журналда бэшэнэ.

Рейган болбол Баруун-Урда зүгэй, нэн түрүүн Калифорниин концернүүдэй өөрын хүн болоно. Эдэнэр оронoй оборонно промышленностиие гартаа абажа байнхай. Оронoй политикада гол үүргэ дүүргэдэг зүүн эрьеын боссуудшье энээниие мэдэрнэ. Рейганэй тэдэнэрэй аша туhые харадаг байгаашье hаань, Нью-Йоркдохи Уолл-стридэй гансал банкирнуудаар бэшэ, харин урда, баруун ба баруун-урда штадуудай банкирнуудаар тэрэнэй зам тодорхойлогдоно. «Зүгөөр географическа эрхэ нүхэсэлые гол гэжэ тоолохо болохогүй,— гээд Виктор Перло тэмдэглэнэ. Капиталай үлэмжэ томо предприятинуудта сугларха бүринь зарим бүлэгүүдэй хоорондохи холбоон бэхижэнэ, тэдэнэрэй эрилтэнүүд нэгэдхэгдэнэ. Рейганэй правительствын бүридэл энээниие эли тодоор харуулна. Рейганиие дэмжэдэг Калифорниин ба Техасай концернүүдэй Уолл-стридтэй бэелүүлдэг холбоотой адли, Уолл-стридэй үзүүлдэг нүлөөниинь баhал эли тодо юм.

Гэбэшье эндэ Калифорни түрүү үүргэ дүүргэнэ. Энэнь 1982 ондо илангаяа тодоор харагдаа hэн. Тиихэдэ правительствын сэрэгэй бүхы захилнуудай 22 процентые тэрэ абаhан байгаа. Калифорниин «Уэллс Фарго» гэжэ ехэ банкын хүдэлмэрилэгшэдэй уридшалан хэлэhэнэй ёhоор, 1987 ондо оронoй сэрэгэй бүхы захилнуудай 30-haa дээшэ процентнь Калифорнидо бэелүүлэгдэдэг болохо байна.

«Джэнерал дайнэмикс корпорейшн» ба «Нортроп корпорейшн» гэжэ концернүүд түрүү зэргэдэ ябадаг Г-16 түхэлэй истребительнүүдые бүтээхэдээ, «Джэнерал дайнэмикс» 7 миллиардhаа дээшэ доллар олодог байна. Харин уhан доогуур тамардаг онгосонуудые барилга 13 миллиард олзо оруулдаг. Тиихэдэ түбинүүд хоорондын «МХ» гэжэ ракетэнүүдые ба «Стелс» гэжэ шэнэ стратегическэ бомбардировщигые үйлэдбэрилгэ «Нортропой» мэдэлдэ үгтэнхэй. «Локхид Эйркрафт корпорейшн» дүн хамта 6 миллиард долларой сэнтэй «СХ» түхэлэй транспортын шэнэ самоледуудые, мүн тэрэшэлэн сэрэгэй бусад самоледуудые бүтээдэг. Тэрэнэй штаб-байшан Калифорнидо оршодог.

Арад зоной бэшэ, харин тэрэниие президент болгоhон хүнүүдэй урдахи уялгануудаа президент правительствые бүридхэхэдөө мартаагүй hэн. Каспар Уайнбергер оборонын министр болоо. Энэ тушаалда Александр Хейгэй ойро зуура байhанай hүүлээр, Джордж Шульц гүрэнэй секретарь болоо. Тэдэнэр политикын ба экономикын талаар яhала hайн мэдээжэ юм.

Дж. Шульцын намтар илангаяа hонирхолтой. Тэрэ США-гай элдэб захиргаануудта хүдэлhэн, ехэ дүй дүршэлтэн. Никсонэй үедэ тэрэ ажалай министр, удаань— Захиргаанай-бюджетнэ управлениин директор байгаа, харин 1972 онhоо 1974 он болотор Финансын министерствые толгойлоо.

Энээнэй hүүлдэ, Дж. Шульц «Бектел» гэжэ концерндэ ажалтай болоhон байгаа. Энэнь эгээл томо концернүүдэй нэгэниинь юм. 1981 ондо тэрэнэй жэлэй эрьесэ 11,5 миллиард долларhоо дээшэ болоhон байна. 1982 оной июльдэ «Зюддойче цайтунг», иигэжэ бэшээ hэн: «Энэ концерны хэжэ шадахагүй юумэн дэлхэй дээрэ байхагүй. Бүхы юумэ — хүүргэнүүд болон нефть дамжуулдаг сорго хоолойнуудые, атомна электростанцинууд ба онгосонуудые, промышленна предприятинуу болон нефть болбосоруулгын заводуудые, хаалтанууд ба үнэ... гэрнүүдые, коттеджнүүд болон метронуудые, далайн уhа дабhагүй болгохо түхэсэрэлгэнүүд болон аэропортнуудые — тэрэ бариха шадалтай юм. Бектелтэнэй гурбадахи үень концерные толгойлжо байнхай. Фирмын мүнөөнэй шефэй эсэгэ Стивен Бектел (тэрэ 81-тэй) 75 миллион долларой зөөритэй, харин 57-той хүбүүниинь 200 миллион доллар зөөритэй юм ха».

1974 оной майда Джордж Шульц концерныи директорнүүдэй нэгэн ба хүтэлбэрилхы соведэй гэшүүн, харин удаань тэрэнэй президент болоhон намтартай. 1982 ондо Рейганэй кабинедтэ тэрэ гүрэнэй секретарийн тушаал эзэлээ. Харин Бектелэй концернhээ Дж. Шульц гансаараа ерээ бэшэ юм. 1976—1981 онуудта тус концерндэ Шульцын орлогшо байhан Каспар Уайнбергер баhал тэндэhээ ерээ. Энергетикын министрэй орлогшо Кеннет Дэвис концерны хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэниинь байгаа, харин советник байhан Филип Хабиб онсо даалгабаринуудаар элшэн сайд болгогдожо, Дүтын Зүүн зүг эльгээгдээ гээд мэдээжэ болоходонь, Вашингтондо энээн тухай дураа гутаhан байха юм.

Сенатор Лэрри Пресслер конгресстэ иигэжэ мэдүүлhэн байна. «Энэ правительствада Бектелhээ даншье олон хүнүүд оролсоно... уласхоорондын корпорацинуу... гүйлай ехэ засагтай болоо. Тиин Бектел энээнэй жэшээ болоно бшуу».

Рейганэй США-гай засаг захиргаанда ерэhэнэй hүүлээр уданшьегүй Рональд Браунстайн Нина Истон хоёрой «Рейганэй, зонхилхы анги» гэжэ нэрэтэй ном барлагдан гараа hэн. Авторнуудай мүнөөнэй политическэ байгуулалтын үндэhэ hуурине дайраагүйшье hаань, ном дотор элишэлэн харуулhан зүйлнүүд олон юм. Оролто үгэ соо Ральф Нейдер, иигэжэ бэшэнэ: «Рейганэй правительство болбол баяшуулай правительство мүн. Тэрэнэй зургаан түлөөлэгшэд мультимиллионернүүд юм. Захиргаанай зуугаад дээрэ түшэмэлнүүдэй дүрбэнэй нэгэ хубинь миллионhоо дээшэ доллар зөөритэй юм».

Рейганэй министрнүүд «салин хүлhэн дээрэ ажаhуудаггүй» гэжэ журналист Джек Андресон тоолоно. Сэм абгай тэдэнэртэ 69630 доллар жэл бүри түлэдэг. Энэнь тэдэнэрэй зөөритэй ба бусад олзо доходтой сасуулхада, юуншье бэшэ юм. Кабинедэй зарим гэшүүдэй олзо тухай мэдээнүүдые тэрэ баримта болгон харуулна:

ЦРУ-гай директор Уильям Кейси 438-haa 833 мянган ба тэрээнhээ дээшэ долларой жэлэй олзотой. Тэрэ 3,2 миллионhоо 5,3 миллион хүрэтэр хэмжээнэй акцинуудтай, 400 мянган долларой үнэтэй саарhануудтай гэжэ тухайлагдана;

Гүрэнэй секретарь Джордж Шульц: жэлэйнь олзо— 1,1—1,2 миллион доллар, 2,3 миллион хэмжээнэй акцинуудтай, 300 мянган долларой үнэтэй саарhануудтай гэхэ мэтэ.

США-гай Коммунис партиин Генеральна секретарь Гэс Холл үгэ хэлэхэдээ, США-гай правительство «ехэ ашаг олзын зэмсэг» улам ехээр боложо байна гэжэ тэмдэглээ hэн. Концернүүдтэ шадаалhaa, ехэ ашаг олзо оруулхые эрмэлзэжэ, тэрэ нийтын ажабайдалай бүхы hалбаринуудые өөhэдынгөө аша туhада хэрэглэнэ.

(АПН).

Совет киногой үдэртэ

ҮҮРГЭ ЕХЭТЭЙ ИСКУССТВО

СОВЕТ киногой байгуулагдаһаар 65 жэлэй ой үсэгэлдэр гүйсэбэ. Энэ үе соо совет ороноймнай киногой искусство хурдан түргэнөөр хүгжэжэ, эрхим түйлалтануудаараа бүхы дэлхэйн арадуудта мэдээжэ болонхой. Жэшээлхэдэ, «Ленин в Октябре», «Мы из Кронштадта», «Броненосец Потемкин», болон уран һайханай бусад фильмүүд совет киногой алтан жасада оронхой. Киногой искусствын бүхы зүйлнүүд ороноймнай гол киностудинуудта эрхимлэгдэхэһээ гадна, анхан өөһэдын киногой искусствагүй байһан аха дүү республиканuудта һайн хүгжэлтэ абанхай. Һүүлэй арбаад жэлэй туршада Грузиин, Киргизэй, Латвиин, Украинын болон бусад республиканuудта буулгагдаһан кинофильмнүүд уласхоорондын фестивальнуудай шан да хүртэдэг болонхой.

Манай республика өөһэдын киноискусствые хүгжөөхэ базова киностудигүй. Гэбэшье республикымнай бэлигтэй бэрхэ хүбүүд совет кинематографиин үргэн харгы дээрэ өөһэдын туршалгануудые хэжэ, Буряад орон тухай хэдэн кинофильм бүтээһэн байна. «Һарын хиртэһэн һүни», «Нүүдэл фронт», «Һүүлшын намналга», «Сагаан морин», «Урасхал һүрин» гэхэ мэтэ олондо мэдээжэ кинофильмнүүдые буулгаһан режиссёр Барас Халзанов, «Гурбан наран», «Намдуу байдалай оог хашхараан», «Гэршэ үгы болошобо» болон бусад кинофильмнүүдые табиһан Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Арья Дашиев гэгшэд нютагайнгаа харагшадай һайшаалда хүртэдэг гээшэ. Мүнөө А. Дашиев Б. Митыповэй «Алтаар баян хүбшэдэ» гэһэн романай удхаар шэнэ кинофильм буулгажа байна. Энэ шэнэ хүдэлмэриие нь харагшад һонирхон хүлеэнэ.

Мүнөө телевизорэй бии болоһон сагта хүн зон кинотеатр, клуб ошожо, кинофильмнүүдые харахаяа болихо гэжэ зарим хүнүүд тоолодог. Тиигэжэ бодомжолдог заримашуул кинотеатрта харуулагдадаг кинофильмнүүдэй, мүн кинотеатрайшье үүргые буруу ойлгоно. Манай түрэл Коммунис парти, правительствымнай кинематографиин, бүхыдөө совет киноискусствын хүгжэлтые һайжаруулгада горитойхон анхарал хандуулдаг гээшэ. «Кинофильмнүүдэй үзэл сурталай —уран һайханай хэмжээе саашадань дээшэлүүлхэ, кинематографиин материально-техническэ баазые бэхижүүлхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые бэелүүлхэ талаар кинематографиин хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна зүблөөн байгша оной май һарада болоо һэн. Тэндэ болоһон хөөрэлдөөн ехэ удха шанартай, ажалдамнайшье аша туһатай.

Кино хадаа партиин үзэл сурталай хүдэлмэриин, харагшадые хүмүүжүүлгын, гэгээрүүлгын хүсэтэ зэбсэг мүн болоно. Мүнөөнэй оршон байдалда тэрэнэй совет арадта, коммунизмын хэрэгтэ бүри һайнаар, үрэ түгэсөөр алба хээһаань, тон шухала байгаа гээд зүблөөндэ хабаадагшад тэмдэглээ һэн. Тиимэһээ мүнөөнэй үе сагые уран һайханай талаар гүнзэгыгөөр удхалһан хүниие социальна ба оюун бодолойнь талаар нарижуулан һайжаруулха шадалтай, гүнзэгы ухаан бодолтой, хүсэн түгэлдэр, сэбэр һайхан сэдьхэлтэй, ажалша бүхэриг, али бүхы абари зангаараа дура татама эрэлхэг зоригтой мүнөө үеын геройе харуулһан кинофильмнүүдые үргэнөөр дэлгэрүүлгэ, харуулга— кинотеатрнуудай хүдэлмэрилэгшэдэй гол зорилго мүн. Тэдэниие урагшатайгаар бэелүүлхын тула бидэндэ элдэб янзын онол арга боломжонууд бии. Илангаяа ойлгуулламжын, харуулан ойлгуулламжын хүдэлмэри бүри үргэнөөр ябуулагдаха шухала.

Манай «Прогресс» кинотеатрта ябуулагдадаг олон шэглэлтэй хүдэлмэри дээрэ тогтожо харахада, иимэ байна. Кинотеатртамнай дүрбэдэхи жэлээ «Патриот» гэжэ кинолектори ябуулагдана. Сэрэгэй-патриотическа темэнүүдээр лекторнүүд хөөрэлдөө хэһэнэйнь удаа, киномеханигууд тэрэ хөөрэлдөөе үргэлжэлүүлһэн кинофильм харуулдаг. Мэргэжэлэй-техническэ һургуулиин дуу болон хатарай «Сибирские узоры» гэжэ ансамблиин гэшүүд тус кинолекторидо эдэбхитэйгээр хабаададаг. Илангаяа ГПТУ-нуудай һурагшадта зорюулагдаһан лекторинууд һонирхолтойгоор үнгэрдэг. Энэ кинолекториин хүдэлмэридэ областной военкомат горитойхон туһаламжа үзүүлдэг. Тиигэжэ дайнай ветерануудтай болон сэрэгшэдтэй уулзалганууд эмхидхэгдэдэг юм.

Кинотеатрай дэргэдэ ниитын совет эмхидхэгдэнхэй. Тэрэниие Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Полина Васильевна Шапова хүтэлбэрилнэ. Кинотеатрта харуулагдаха кинофильмнүүдэй хуби заяан тэдэнэй хамтын шиидхэбэриһээ дулдыдадаг гээшэ.

Тиихэдэ «Экран» гэжэ киноклуб хүдэлдэг. Тэрэнэй хүдэлмэриие ниитын совет залан хүтэлбэрилдэг. Байгша оной хабар Буряадай комсомолой 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан «Оронойн залуу гвардии» гэжэ кинолекториие ВЛКСМ-эй Советскэ райкомтой сугтаа эмхидхээ һэн. Тэрэ үдэрнүүдтэ залуушуул, комсомолшууд тухай совет киноискусствын эрхим һайн кинофильмнүүд харуулагдаһан байха.

Жэл бүри һурагшадай үбэлэй амаралтын үдэрнүүдтэ «Онтохон» гэһэн кинофестиваль эмхидхэгдэдэг. Улаан-Үдэ хотын һурагшадые хангахаһаа гадна, хүдөөгэй һургуулинуудһаа ерэһэн аяншалагшадай бүлэгүүдые уридагбди.

Тиимэһээ ганса Улаан-Үдэ хотын кинотеатрнуудай бэшэ, мүн хүдөөгэйшье соёлой байшангуудай, клубуудай хүдэлмэрилэгшэд, киногой эдэбхитэд эдэ бүхы талаар хэмжээ ябуулганuудые үнгэргэнэ. Энээн тухай тоогой талаар хаража үзэе.

Манай кинотеатр долоон һарын туршада 1285 харагшадые хангаха байгаа һаа, 129602 харагшадые киногой талаар хангаа. Мүн лэ сеансыншье талаар түсэб 100 процент бэелүүлэгдээ. Тиигэжэ долоон һарын туршада 469500 түхэригэй олзо доход ороһон байна.

Совет киногой үүргэ ехэ. Харин тэрэниие хүн зоной дунда ябажа, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха шухала. Энэ гол шухала зорилгые бэелүүлхын тула кинотеатрнуудай хүдэлмэрилэгшэд оролдоно гээшэ.

Е. БУДАЖАПОВА,
«Прогресс» кинотеатрай директорэй орлогшо.

САГАЙ ЭРИЛТЫН ЁҺООР...

Сэлэнгын районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түб бууса болохо Ташир һууринда ажаһуудаг хүнүүд Кондратьевтаниие ехэ, багагүй һайн мэдэдэг юм. Юундэб гэхэдэ, тэдэнэр хоюулаа нютагай соёлой байшанда хүдэлдэг. Иван Федорович — киномеханик, Антонина Васильевна— кассир. Эдэнэрэй даажа байдаг кино-түхеэрэлгэ «Эрхим хүдэлмэриин кино-түхеэрэлгэ» гэһэн дипломдо хүртэнхэй, хүдөөдэ кино харуулагшадай дунда дэлгэрдэг социалис мүрысөөндэ тэдэнэр хододоо түрүүлжэ, республика доторoo нэрэтэй солотой болонхой.

Энэ һууринай хүн зондо 18 жэлдэ таһалгаряагүй кино харуулжа байһан Кондратьевтан түсэбтэ даабарияа жэл бүри үлүүлэн дүүргэдэг заншалтай юм. Табан жэлэйнгээ даабариие тэдэнэр августын 1-дэ дүүргээд, удаадахи табан жэлэй тоосоогоор ажаллажа байна.

Хүдөөгэй клубай хүдэлмэрилэгшэд ажалдаа хайшан гээд иимэ амжалта түйланаб гэжэ һонирхоё.

Киномеханик өөрөө клубаа шэмэглэн гоёодог уран зураашa, искусствын пропагандист ба фильм шалгагша байна. Тэрэнэй хэһэн реклама-соносхолһоо харагшадай кинодо ерэхэ ерэхэгүйнь дулдыдана. Жэшээлхэдэ, Иван Федорович өөрөө носожо, унтаржа байдаг үнгэтэ лаампатай рекламна стенд хэжэ, соёлойнгоо ордоной хажууда табиһан юм. Тиихэдэ шэнэ фильмын удха тухай богонихоноор хөөрэһэн мэдээсэлэй хажууда ямар студида буулгагдаһан, ямар артистнуудай наадаһан тухай ондоо стенд дээрэ мүн лэ тобшоор дурсагдаһан байдаг.

Соёлой байшанда ерэхэдээ, фойе соонь шадабаритайгаар тааруулжа хэһэн фотовыставкэ харахат. Шэнэ фильмүүд тухай хөөрэһэн булантай танилсахат.

Клубта сеансын эхилхын урда тээ нүхэр Кондратьев суглараагшадай урда гаража, үглөөдэрынь харуулагдаха фильм тухай тобшохоноор хөөрэжэ үгөөд, һонирхол татама хубинуудыень харуулдаг заншалтай юм.

Кинодо хүн зониие олоор суглуулха хэрэгтэ Антонина Васильевнагай хубита мүн лэ ехэ. Тэрэ нютаг соогуураа ябажа, хүн зоной дунда билет худалдадаг, экранда гарахаяа байһан фильм тухай хөөрэжэ үгэхэһөө гадна, эмхи зургаануудта хонходожо, ээлжээтэ киносеансда ерэхыень уридаг байна. Энэ хүдэлмэридөө тэрэ кино-эмхидхэгшэдые хабаадуулдаг. Тэдэнь хэд бэ гэхэдэ: почтово отделениин хүдэлмэрилэгшэ Людмила Ахметчина, дунда һургуулиин һурагша Ира Бадмаева хоёр.

Кино харагшад зал соо орохoдоо Антонина Васильевна ёһотойл эзэниинь юм байна гэжэ ойлгодог. Тэндэнь сэбэр, дулаан, эзэн эхэнэр хүнүүдтэ налгай зохидоор хандадаг. Тиимэ хаданъ хүнүүд тэрээндэ дуратай; хүндэлэн сэгнэдэг байна.

Кондратьевтан клубтаа тематическа үдэшэнүүдые үнгэргэдэг. Тиихэдээ хэлээшэеэ батадхан, фильмүүдые харуулдаг. Жэшээлхэдэ, тэдэнэр Буряад ороной Россин гүрэндэ һайн дурааараа ороһоор 325 жэлэй ойдо зорюулан, Буряад нютаг тухай фильмүүдые харуулһан байна. «Сибирский Корчагин», «Сибирьский бальзам» гэжэ баримтата, «Пора таёжного подснежника», «Последний угон» гэжэ уран һайханай фильмүүдые тэдэнэйнь дундаһаа дурсаябди. Сеанснуудай эхилхын урда тээ буряад арадай болон Буряад орондо киногой хүгжэлтын зам тухай тобшо хөөрэлдөөн үнгэргэгдэһэн байна.

Таширай кино-түхеэрэлгэдэ хоёр лектори хүдэлдэг. Нэгэдэхиень — хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, хоёрдохи «Здоровье» гээшыень врачнар үнгэргэдэг. Энэ хэмжээ ябуулгань мүн лэ үнинэй заншанхай юм.

Иван Федорович Кондратьевай эндэ хүдэлмэрилжэ байгаа үе соо ээлжээтэ сеанс нэгэшье удаа таһалдаагүй, фильмын харуулагдажа байхада, лентынь таһарха ушар нэгэшье дайралдаагүй юм. Энэ баримта тэрэнэй киноаппаратураяа техническэ талаһаань зүбөөр ашагладагые гэршэлнэ.

Киноаппарадайнь таһаг соо автомат түхеэрэлгэтэй 23-КПК гэжэ орёо оньһон түхеэрэлгэ бии. Республикымнай хүдөө нютагуудта ондоо тээ иимэ түхеэрэлгэ үгы юм. Энэ түхеэрэлгэеэ эрхим һайнаар мэдэдэг Иван Федорович өөрөө заһабарилгыеньшье хэжэрхидэг, фильмүүдээ харуулхадаа, бэрхэ мэргэжэлтэ байһанаа элирхэйлдэг.

Хүдөөгэй хүн зоной соёл болбосорол хүгжөөхэ хэрэгтэ сэхэ хабаатай Кондратьевтан энэ талаар олон шэнэ юумэ мэдэдэг байхын, мэргэжэлээ улам дээшэлүүлхын түлөө оролдодог. Иван Федорович «Киномеханик» гэжэ журнал жэл бүхэндэ захил хэжэ абахадаа, техническэ эрдэм мэдэсээ, фильмүүдтэ реклама хэхэ онол шадабарияа улам дээшэлүүлнэ.

И. Ф. Кондратьев — дүршэл ехэтэй киномеханик. Мэргэжэлдээ тэрэ залуушуулые һургаха дуратай юм. Үдэнгын Б. Дансаков, Үрмын-Адагһаа А. Мордовской болон дүн хамта хорёод залуу хүбүүдые кино табижа һургаһан байха юм.

Киномеханик И. Ф. Кондратьев гансал стационарна кино-түхеэрэлгээр хангалгаяа дүүргэдэггүй. Тэрэ үйлэдбэриин участогууд дээрэ нүүдэл кино эмхидхэдэг. Үбэлдөө һаалиин табан гүүртэ, зундаа хоёр полевой стан, үбһэшэдэй арбан бригада хангадаг байна.

Иван Федорович Антонина Васильевна хоёрой иимэ һайнаар хүн зониие хангажа байһан ушар республикымнай хүдөө нютагуудай бусад киномеханигуудта ёһотой үльгэр жэшээ болоно. Байгша оной июлиин 31-дэ Таширай кино-түхеэрэлгэдэ кустовой семинар үнгэргэгдөө һэн. Тэндэ нүхэд Кондратьевтан бусадтай ажалайнгаа дүй дүршэлөөр хубаалдаһан байна. Тэндэ сугларһан районой бүхы киномеханигууд Кондратьевтанай дүй дүршэлые һайшаан дэмжэжэ, өөһэдынгөө хүдэлмэридэ эрхэ бэшэ нэбтэрүүлхээр найдуулаа.

Хүдөөгэй хүн зониие киногоор хангаха ажалдаа эрхим үрэ дүнгүүдые түйлажа ябаһан киномеханик И. Ф. Кондратьев олон диплом, грамотаар шагнагданхай. Арбадахи табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэһэнэйнгээ түлөө Арадуудай Хани барисаанай ордендо хүртөө. Тэрэнһээ гадна энэ нүхэрнай Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшын, «СССР-эй кинематографиин отличник» гэһэн нэрэ зэргэнүүдтэ хүртэһэн алдартай юм.

Мүнөө үе сагай хүдөөгэй киномеханик гансал кино харуулаад байха ёһогүй. Сагай эрилтын ёһоор тэрэ эрдэм бэлигтэй, мэргэжэлэйнгээ талаар һайн бэлэдхэлтэй, киноискусствын зохёолнуудые совет хүнүүдэй үзэл сурталай политическэ, оюун бодолой ба эстетическэ хүмүүжүүлгэдэ зүбөөр хэрэглэжэ шадаха хүн байха зэргэтэй. Иимэл шанар шэнжэнүүдынь коммунист Кондратьевые бусадһаань илгаруулдаг байна бшуу.

В. ПАВЛОВА,
кинофикациин талаар Буряадай АССР-эй гүрэнэй комитедэй хүдэлмэрилэгшэ.

Хэрэгнай урагшатай

Совет киногой үдэртэ зорюулжа абаһан уялгануудаа манай «Дружба» кинотеатрай коллектив амжалтатайгаар бэелүүлээ. Эндэ ажалай түрүүшүүл—билет шалгагшад А. М. Заиграева, Л. А. Тишина, киномеханигууд М. П. Шичкина, М. Ф. Иванова, Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ М. П. Балтаева болон бусадые нэрлэлтэй.

Кинотеатраймнай дэргэдэ хэдэн киноклуб хүдэлдэг. Мүн тиихэдэ олониитын «Контакт» гэжэ совет үнинэй байгуулагданхай. Эдэ киноклубууд урдаа табигдаһан зорилгонуудаа яһала амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Жэшээлхэдэ, «Малышок» гэжэ киноклуб хуули, ёһо гуримуудые сахиха талаар үхибүүдые хүмүүжүүлнэ. «Приказываю взять живым», «Признать виновным», «Срок давности» гэхэ мэтэ кинофильмнүүдые хараад тэдэнэр зүбшэн хэлсээ. Нютагаймнай хүбүүн, хилын харуулшан — герой Николай Петровой эжые урижа, ехэ һонирхолтой хөөрэлдөөн болоо. Нүгөөдэ киноклубнай «Глобус» гэжэ нэрлэгдэдэг. Тэрэнэй гол зорилго хадаа үхибүүдые интернациональнаар хүмүүжүүлгэдэ туһа хүргэнэ.

Манай совет арадай тэмдэглэдэг бүхы һайндэрнүүдтэ зорюулан, кинотеатраймнай коллектив ехэхэн хэмжээнэй хүдэлмэри хэдэг. Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын, Совет Армиин Ажалшадай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын гэһэн үдэрнүүдтэ кинофильмүүдэй фестивальнууд үнгэргэгдэдэг. Илангаяа партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдэй хэр бэелүүлэгдэжэ байһан тухай баримтата фильмүүд харуулагдана.

Е. ЦЫДЕНОВА,
«Дружба» кинотеатрай директор.

Уласхоорондын шэнжэлгэ

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ХҮСЭН ИЛАГДАШ[АГҮЙ]

Советскэ Союзые «бомбодохо» тухай Рейганэй һүүлдэ хэһэн харшан үзэлтэй мэдүүлгэнь энэ дэлхэйдэмнай ямар ехэ аюулай тохёолдожо боломоор байһыень элирхэйлбэ. Рейганэй энэ заналтань юрэ хэлэгдэһэн үгэ бэшэ ха юм. Тэрэнь ойрын табан жэлэй туршада аяар 1,8 триллион доллар гаргашатайгаар США-е зэбсэгжүүлхэ асари ехэ программада үндэһэлнэ. 80-дахи онуудай эсэс болотор Холбоото Штадууд стратегическэ ядерна ракетэнүүдэйнгээ нөөсэ тооe 11.400-һаа 16.880 хүрэтэр олошоруулха гэжэ хараалан хай.

Эндэ иимэ нэгэ асуудал табигдаха болоно: дэлхэй дээрэ боложо байһан ехэ аюултай үйлэ хэрэгые зогсоожо, энэ дэлхэйгээр ядерна дайнай аюулһаа абарха арга бии гээшэ гү? Энээниие түйлаха арга бии—гэжэ бүхы түбинүүдтэхи эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй оло миллион арми харюусана. Тэдэнэр тиигэжэ харюусахадаа өөһэдынгөө этигэл найдабарида, Советскэ Союзай ба бүхы социалис хани нүхэсэлэй оборонын ба экономическа хүсэ шадалда, уласхоорондын коммунис хүдэлөөндэ, Азиин, Африкын ба Латиин Америкын империализмда эсэргүү хүсэнүүдтэ, һүүлэй һүүлдэ капиталис оронуудай ушар байдал зүбөөр ойлгодог бүлэгүүдтэ ба ажал ябуулагшадта түшэглэнэ.

Дайнда эсэргүү хүдэлөөн үдэр ерэхэ бүри хүсэ шадалаа нэмээжэл байна. Тэрэнэй ажал ябуулга ба эдэбхи үүсхэл улам ургана. Энэ ургалтань дайнда эсэргүү маршнуудта, Майн 1-нэй демонстрацинуудта, илангаяа США-гай президентын Европо ерэлгыень зэбүүрхэн буруушааһан оло мянган хүн зоной хабаадалга[тай демонст]рацинуудта эли тодоор хара[гдаба] юм. Һунгуулиин кампаниин [...] хардуу шанга байдалые һү[...] найрамдал бэхижүүлхэ асууд[ал] шухала болгоһон, америка[н ...]дые тараан тодхолгодо э[...] ябуулһан партинууд Европын һунгалта дээрэ амжалта тү[йлаа ...] «Першинг» ба «Томагавк» гэд[эг ракетэнүү]дые тараан тодхолгые һайш[...] Рейганэй ба НАТО-гойхидой [...]хай ябуулгада эсэргүү тэмсэ[...]риһан партинууд нэн түрү[...]ментда дуугаа, мандадуудаа [...]на.

Голландида болоһон үйлэ[...]да эсэргүү хүдэлөөнэй бод[...]ломжонуудые гэршэлэн хар[...]нойнь правительство ба парл[амент ...]рикан ракетэнүүдые тараан то[дхолго]шолуулха гэһэн шиидхэбэри[...]мент дээрэ миил үгэ буляал[...] харин олониитэ хүн зонойнь [...] тэмсэлэй аша үрэ, дайнда эс[эргүү ...]лэй бодото жэшээ болоно.

Эдэ бүгэдэ юу харуулнаб[...]дуудай гүн гүнзэгы хүсэл э[...]дорхойлон харуулжа байһан [...]рэнүүдэй гадаадын политик[...]хэлые эб найрамдалда дура[...]хы хүсэнүүдэй дура хүсэлтэй [...] дэлхэй дээрэ боложо байһа[н ...]гүүдые һайн тала тээшэнь [...]га олдохо, эб найрамдалта х[үсэн ила]дашагүй гэжэ элирхэйлнэ.

ЭКОНОМИЧЕСКА ИМПЕРИАЛИЗМДА ЭСЭРГҮҮ

Муу муухай колониальна байгуулалтын усадхагдаһанай ашаар хэдэн арбаад шэнэ гүрэнүүд мүндэлһэн байна. Гэбэшье тэдэнэй нилээд олониинь политическэ талаар сүлөөрбэшье, гам хайрагүйгөөр дарлан мүлжэлгэһөө мүнөө болотор мултараадүй байһаар. Иимэ байдалай гэмын гэхэдэ, капиталис гол оронуудай, нэн түрүүн США-гай экономическа империализм болоно. Империализмын дарлан мүлжэлгэ эли тодоор харагдажал байдаг. Энэ хадаа хүгжэжэ байһан гүрэнүүдтэ баруун оронуудай зүгһөө баалалтаар хэгдэһэн адли тэгшэ эрхэгүй худалдаа наймаанай ба экономическа харилсаанууд болоно. Тэрэ харилсаагаар тэдэнэр жэл бүри 300 миллиард доллар хүрэтэр хохидолдо ороно, хариин монополинуудай мүлжэн дарлалгаһаа мултарха аргаяа алдана. Гансахан Холбоото Штадуудай хилын саана гаргаһан капиталай хэм хэмжээн 221 миллиард долларто хүрэнхэй, олзо доходойнь нормо үзэгдөөгүй ехэ. Дүтын Зүүн зүгтэ 44,1 процент, Азида 22,5 процент, Африкада 14,7 процент.

Эдэ бүгэдэ хүгжэжэ байһан гүрэнүүд ба промышленна талаар хүгжэлтэ ехэтэй капиталис оронуудай хоорондохи харилсаануудта айхабтар шанга зүришэлдөө үүдхэнэ. Баруун оронуудай доромжолгын, дарлалтын политикын гэмээр хүгжэжэ байһан гүрэнүүдтэ экономическа хүгжэлтэдэнь ехэ бэрхэшээлтэ байдал ушаруулагдана, промышленность өөдэлхэеэ болино, промышленна эд бараанайнь ба түүхэй эдэй үнэ сэн унана.

Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгаар США ба НАТО-гай баадхалга үгытэй ядуу оронуудта тон ехэ бэрхэшээл тохёолдуулна. Империалис дээрмэдэлгын энэ политикын хойшолон гэхэдэ, сүлөөрһэн гүрэнүүдэй үри зээлинь түйлай ехэ боложо, аяар 900 миллиард долларто хүрэнхэй. Хүгжэжэ байһан гүрэнүүд энэ ехэ үри зээлиингээ гансахан процентнэ түлөөһэндэ жэл бүри 130 миллирад [доллар тү]шална.

Экономическа империализ[м] юу хэлтэйб, үнэн зүб ба де[мократическа] үндэһэ һуури дээрэ уласхоо[рондын эко]номическа харилсаануудые [...]гахаб, буу зэбсэг ехээр гар[галгые ...] аргаар зогсоожо, сүлөөл[...]зөөриень социально-эконом[ическа хүг]жэлтэдэ яагаад хэрэглэхэб [...] асуудалнууд промышленна [...]лаар Нэгэдэмэл Нацинуудай [...]циин августын түрүүшын [...]һон генеральна конференци[...]ралда байһан гээшэ. Тэрээн[...]шад — 140 шахуу ороной т[...] сүлөөрһэн гүрэнүүдэй пром[ышленна хүг]жэлтын талаар хэдэ хэдэн [...] түгэсхэлэй элидхэл баталан [...] Эб найрамдал бэхижүүлгэ ба [...]дал хангалгаар ООН-ой [...] хэмжээнүүдэй абтабал, хүг[жэжэ байһан] оронуудта экономическа хүг[жэлтэ ...]ха хэрэгтэнь таатай эрхэ б[...]һэн гээд тэрэ конференциин [...]тор онсолон тэмдэглэгдэһэн [...].

Эдэ бүхы шиидхэбэринүүд [...] тэдэнэй союзнигуудай нөү[...]гөөр өөһэдынгөө аша туһа[...] байһан харата политикада [...] тэмсэлэй оршон байдалда [...] Тэдэн хүгжэжэ байһан гүрэ[нүүдэй про]мышленна саашанхи хүгжэл[тын бо]ломжонуудые тодорхойлһон [...] документнүүдые баталан аб[...]лада элдэб һэдэлгэнүүдые га[...] Конференци дээрэ хүгжэжэ [байһан гүрэ]нүүдтэ Советскэ Союз ба со[циалис] оронууд эрид шууд дэмжэл[...] уласхоорондын экономическ[а харилсаа]нуудта доромжолгын, дарла[лтын] политика баримталха ябадал[ай] түлөө тэмсэгшэдтэ социализ[мын ...]хэ союзник байһыень элир[хэй]лаа.

ЭЗЭРХЭГ ТҮРИМХЭЙ ХАРАА ШУГА[М]

Американ хархисуудай заповедник — Техасай Даллас хотодо республиканска партиин съезд үнгэргэгдэбэ. Сагаан байшангаар уридшалан бэлдэгдэһэн сценаряар тус съезд үнгэргэгдэжэ, хүлеэгдээгүй нэгэшье юумэ асарбагүй. Ямаршье зүбшэн хэлсэлгэгүйгөөр Рейган президентын тушаалда кандидадаар хоёрдохёо, тиихэдэ Буш гэгшэ вице-президентын тушаалда кандидадаар баталагдаа. Республиканецуудай һунгалтын урда тээхи программа баһал тиимээр һайшаагдаа. Тэрэниень американ хархис хүсэнэй «манифест» гэжэ гүйсэд үндэһэ баримтатайгаар тоолоходо болохо байна. Тэрэ программа доторнь Рейганэй захиргаанай «хүсэ ехэтэ Америкын» аша туһада буу зэбсэг ехээр бүтээн гаргалгые үргэлжэлүүлхэ, гадаадынгаа политикада эзэрхэг түримхэй ябуулгануудые хэхэ, социально-экономическа ба дотоодын бусад хэрэгүүдтэ бэрхэшээлтэ байдалые улам шангадхаха гэһэн хараа шугам элирхэйлэгдэнэ. «Ямаршье дайсанһаа Америкын хүсэ ехэтэй байха ябадал хангаха гэһэн республиканецуудай уялга» программадань оруулагданхай.

Далласта үнгэргэгдэһэн съездын дүнгые шэнжэлжэ үзэһэн Англиин «Гардиан» газетэ иимэ урмагүй тобшолол хээ: «съезд адли тэгшэ байдал бэшэ, харин сэрэгэй хүсэнэй талаар булюу байдалтай болохо ябадал түйлаха политикые шэлэбэ. Тэрэнь хадаа буу зэбсэгүүдые хиналта доро абаха тухай асуудалаар ерээдүйн хөөрэлдөөнүүдые баруун европынхидой эрилтэдэ зохилдуулан, ямаршье [...] хубхай хооһон шашалдаан б[олохо ...]

Ингэжэ республиканецуудай [...]гай президентын «эб найра[мдал]тайбди» гэдэгэйнь хубхай хоо[һон] байһые үшөө дахин элирхэй[лбэ]. Тэрэнэйнь уг зорилго гэхэд[э] буу зэбсэг ехээр гаргалгые [...]жэ байһанаа далдалха һэд[...] Хоёрдохёор, тиимэ шашалгаа[р де]мократическа партиһаа пре[зидентын ту]шаалда дэбжүүлэгдэһэн канд[идатай ...]хые, өөрөө «дайнай президе[нт» гэжэ нэр]лэгдэһэнээ сагааруулхые ор[олдо]бадхаяар, Рейганэй захиргаан[...]гүү хүдэлөөнэй урдаа табиһ[ан ...]ень алдахуулхабди гэжэ най[...] һүүлдэ, дүрбэдэхеэр, «Моск[ва ...]хэдэггүй» тухай «совет сэрэг[...]хай, «бурхангүй коммунизмы[н ...]долгүй» тухай Америкын пре[...] табые шашахадаа, «үзэл б[...] шэнэ шатада гаргаха гэһэн [...]на. Имагтал эдэ зорилгонуу[д ...]дэһэтэй шовинис мэдэрэлэй, [...]юзда, Сагаан байшангай ба[...]хо дурагүй бусад арадуудта [...] дүүлиг хараал шэрээлэй ор[...] съездынь үнгэрһэн байха юм.

Сагаан байшангай ядерна [...]хай политикаар һанаагаа е[...] байһан һунгагшадые бэе т[...] тулада республиканецуудай [...] ехэхэн оролдолго гаргаа.

Г.

СПОРТ

ҮНИНЭЙ ХҮЛЕЭГДЭҺЭН АМЖАЛТА

Зүүн Сибириин технологическа институдай студентка Ольга Козлова оангша ондо хүнгэн атледүүдэй дунда үнгэргэгдэһэн мүрысөөнүүдтэ хабаадалсахадаа эрхим үрэ дүн харуулба. «Трудовые резервы» бүлгэмэй Буряадай областной соведэй дэргэдэхи олимпиадын түбтэ хүмүүжэһэн Ольга Козлова һүүлэй үедэ 100—200 метрэй зайнуудта бэеэ туршажа эхилһэн юм. Байгша оной урилдаанууд дээрэ тэрэ 100 метрэй зайе 11,5 секунда соо гаталхадаа, СССР-эй спортын мастерай норматив дүүргээ бэлэй. Энэмнай байгша оной июнь һарада Бүхэроссин студентнүүдэй дунда Чебоксары хотодо үнгэргэгдэһэн нааданай дүн болоно. Тиихэдээ Ольга Козлова эндэ Россин Федерациин чемпионка болоо һэн.

Удаань «Трудовые резервы» бүлгэмэй бүхэроссин мүрысөөнэй Тула хотодо үнгэргэгдэхэдэ нютагаймнай басаган дахинаа эрхимлэжэ гараа һэн. Тэрэнэй удаадахи жэлнүүдтэ Ольга богони зайда бэеэ һорижо эхилээ бэлэй. Тиин һүүлэй гурбан жэлэй туршада 100 метрэй зайе 12,2 секунда соо гаталдаг болоһон юм. Харин манай Олимпиин түбтэ һорилго эхилһэн түрүүшын үдэрһөө өөрыгөө энэ зайда туршажа захалхадаа, тренернүүдэй үнинэй хүлеэһэн амжалта түйлажа шадаһандань үнэн зүрхэнһөө баярые хүргэнэбди.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ольга Козлова.

ТОБШОХОНООР

ҺУР ХАРБАЛГА, «Спартак» бүлгэмэй Россин соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Тульска областиин Донской хотодо дүүрэбэ. Автономито республиканuудай, областьнуудай ба хизаарнуудай долоон командын 60 гаран мэргэшүүл энээндэ хабаадаһан байгаа.

«Спартак» бүлгэмэй Буряадай областной соведэй харбагшад, спортын мастернууд Гэрэлма Цыремпилова, Алексей Черняк хоёр эхэнэрнүүдэй болон эрэшүүлэй дундаһаа илалта түйлаба. Багшанарай институдай студентка Г. Цыремпилова М-2 упражненеэр харбахадаа, 2458 очко тудажа, Россин соведэй чемпионка болоо.

Һур харбалгаар «Труд» бүлгэмэй Россин соведэй мүрысөөн Ужгород хотодо боложо, манай республикын түлөөлэгшэд эндэ ехэ амжалта түйлаба. «Труд» бүлгэмэй Буряадай областной соведэй тренер, спортын мастер Бато Шойжилцыренов түрүү һуури эзэлээ Зүүн Сибириин технологическа институдай студент, спортын мастер Валентин Дарханов мүнгэн медаляар шагнагдаһан байна. Тэрэнэй дүү — Улаан-Үдын 3-дахи һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Валерий дүрбэдэхи һуурида гараба.

Һур харбалгаар «Эдир динамовец» гэһэн спартакиадын түгэсхэлэй мүрысөөн эдэ үдэрнүүдтэ Шэнэ Каховко хотодо боложо байна. «Динамо» бүлгэмэй республиканска соведэй мэргэшүүл — спортын мастернууд Е. Леонова, В. Бубеева, Л. Эрхитуева, С. Будаева, Ж. Дамбиев, спортын мастерта кандидат А. Базулин гэгшэд спартакиадада хабаадана.

БОКС. Спортын бүлгэмүүд болон албан зургаануудай хоорондо СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Ульяновск хотодо болобо. Улаан-Үдын авиационно техникумэй һурагша Алексей Инкижинов энэ мүрысөөндэ хабаадахадаа, эдиршүүлэй дундаһаа гурбадахи һуури эзэлжэ, бронзо медаляар шагнагдаа.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Зунай бэлшээриин ашаг үрэ» — түрүү бэшэг. «Фермэ бүхэндэ—элбэг тэжээл» — материалнуудай суглуулбари. ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: Арадай хиналтын хуудаһан.

Гурбадахи хуудаһанда: «Найдамтай халаание хүмүүжүүлхын тула» — Т. Волынцевагай статья. «Эб найрамдалай жасада»—корреспонденцинүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Патриот» — материалнуудай суглуулбари. Соносхолнууд, мэдээсэлнүүд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Мультфильм. 10.10— Воркута хотын камерна оркестр наадаха. 10.40 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 11.00 — «Частная жизнь»— уран һайханай фильм. 12.40— — Шэнэ һонин. (12.45 хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ һонин. 15.30 — Баримтата фильмүүд. 16.00 — Уран зурааша Б. Прокофой зохёол бүтээлнүүд. 17.00 — «ПТУ-да ямар мэргэжэлдэ хайшан гэжэ һурганаб?».

Улаан-Үдэ. 17.30 — «Амар сайн, һургуули!» — бүхэсоюзна кинофестиваль. 17.50— Агууехэ Илалтын 40 жэлэй ойдо. 18.30 — «Байгал» — нютагуудай һонин. 18.40 — «Экономикын талаар шэнжэлэл». 18.55 — Республика дотор ой модоной хүдэлмэрилэгшэдэй гэр байрын-ажаһуудалай эрхэ байдалые һайжаруулха тухай. 19.25— «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «Хани барисаан» гэжэ уласхоорондын мүрысөөнүүдтэ. 20.40 — «Арадай аялга дуунууд». 20.55 — «Долина» — уран һайханай фильм (ЧССР). 22.00 —«Время». 22.35 — «Вечный зов» — 19 серитэй уран һайханай фильм. «Старший брат» (1-дэхи сери). 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9,20 — «Сергей Лазо» — баримтата фильм. 9.30 — «Шатарай һургуули». 10.00 — Баримтата фильм. 10.20 — Мультфильмнүүд. 10.50 — «Драматурги ба театр». В. Яхонтов. 11.50 —Арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 12.20 — «Шэн зоригой хэшээл». 12.50 —Баримтата фильмүүд. 13.30 — Француз хэлэн. 14.00 —«Один среди волков» — 5 серитэй уран һайханай фильм. (2-дохи сери). 15.10 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 16.20 — «Поездоор аяншалга» — киноочерк. 16.30 — «Добрый день, человек!» — баримтата фильм. 17.00 — Мультфильмнүүд.

Москва. 17.30 [...] газарай эзэн». [...]ни барисаан» гэ[...]рондын мүрысөө[н] — Гэр бүлэ б[...] 19.30 — Баримта[та ...]

Улаан-Үдэ. 19.4[5 ...] Антонов дуулаха[...] носхолнууд. 20.2[0 ...] хото» — уран [...] жэмтэ дамжуулга[...]

Москва. 21.00 [...] нойрсогты, бага[...] — «Ном уншаха[...]лай анхаралда», [...]мя». 22.35 — Б[...]ран. 23.15 — На[...] дуунууд. 24.00 — СССР-эй чемпион[...]кор» — «Спарта[к» ...]

Редакторай [...]
И. Р.-Д. О[...]

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

УЛАН-УДЭ ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23. редактор—2-50-96, приемная—2-54-34, зам. редактора—2-68-06 зам. редактора—2-62-62. отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66 76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56 23 промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36 2-63 86, советского строительства и быта—2-69-58 культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54 93, писем и селькоров—2-67-81 корректорская—2-33 61 выпускающие—2-35-95 отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли. Улан-Удэ, ул. Ленина, 3[5]. Н-02537. Заказ № 197. Индекс 0464[...]